

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
w KRASNYMSTAWIE**

OCENA

STANU SANITARNEGO

POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO ZA 2022 R.

Krasnystaw, marzec 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp – str. 3
2. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia – str. 4
3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu krasnostawskiego w zakresie nadzoru nad warunkami pracy oraz chorób zawodowych. – str. 8
4. Działalność w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – str. 16
5. Ocena stanu sanitarnego powiatu w zakresie zagadnień Higieny Komunalnej – str. 20
- 6 Ocena stanu sanitarnego pionu Higieny Żywności i Żywienia – str. 40
7. Ocena stanu sanitarnego zakładów służby zdrowia – str. 53
8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi – str. 65
9. Higiena Dzieci i Młodzieży – str. 71

1. Wstęp

Ocena stanu sanitarno-higienicznego powiatu krasnostawskiego za rok 2022 została opracowana, na podstawie danych uzyskanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną z realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego w oparciu o Ustawę z dn. 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 338).

W 2022 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajdowało się 1 101 obiektów stałych, 4 343 obiektów produkcji pierwotnej. Przeprowadzono 1 093 kontrole. Zostało wydanych 326 decyzji merytorycznych, 255 decyzji opłatowych, nałożono 50 mandatów kredytowych na sumę 8 250 zł., pobrano 357 próbek do badania z nadzoru, wykonano 347 badań ogółem (fizyko – chemicznych).

2. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

W 2022 roku prowadzono następujące działania oświatowe skierowane do dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, uczniów z placówek szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu krasnostawskiego oraz mieszkańców powiatu krasnostawskiego:

W ramach profilaktyki zdrowotnej realizowano następujące programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży:

1. „Czyste powietrze wokół nas” - program edukacji antytytoniowej skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów. Celem programu było zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie szkodliwego wpływu dymu tytoniowego oraz kształtowanie asertywnych postaw wśród dzieci, dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku kontaktu z osobami palącymi. Programem objęto zasięg: 664 dzieci, 235 rodzice, 29 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 28 koordynatorzy placówek oświatowych – przedszkola, szkoły podstawowe).

2. „Bieg po zdrowie” - program edukacji antytytoniowej adresowany do dzieci szkół podstawowych IV klas. Celem programu było: pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia. Programem objęto zasięg: 301 uczniowie, 13 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 12 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły podstawowe).

3. „Trzymaj Formę” - program zapobiegania otyłości i nadwadze młodzieży, miał na celu kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych i popularyzowanie aktywności fizycznej. Programem objęto zasięg: 1128 uczniowie, 229 rodzice, 29 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 28 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły podstawowe).

4. „Wybierz życie pierwszy krok” Program edukacyjny realizowany lokalnie przez PSSE, skierowany był do uczniów szkół średnich i dotyczył profilaktyki raka szyjki macicy. Program zmierzał do podniesienia poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Programem objęto zasięg: 387 uczniowie, 97 rodzice, 7 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 6 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły ponadpodstawowe).

5. „ARS, czyli jak dbać o miłość” Program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych miał na celu kształtowanie umiejętności chroniących młodzież przed ryzykiem utraty życia i zdrowia z powodu używania substancji psychoaktywnych. Programem objęto zasięg: 713 uczniowie, 60 rodzice, 7 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 6 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły ponadpodstawowe).

6. „Znamie! Znam je?” - program edukacyjny skierowany był do uczniów szkół średnich. Realizacja programu zmierzała do upowszechnienia wiedzy z zakresu profilaktyki Czerniaka. Programem objęto zasięg: 342 uczniowie, 328 rodzice, 7 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 6 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły ponadpodstawowe).

7. „Podstępne WZW” - program edukacyjny skierowany był do uczniów szkół średnich. Jego głównym celem było podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Programem objęto zasięg: 342 uczniowie, 328 rodzice, 7 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 6 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły ponadpodstawowe).

8. „Skąd się biorą produkty ekologiczne” - program ogólnopolski. Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych i kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych w kontekście zdrowego stylu życia. Programem objęto zasięg: 329 dzieci, 152 rodzice, 10 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 9 koordynatorzy placówek oświatowych – przedszkola).

9. „Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV” Programem objęto zasięg: 400 osób, w tym: 200 uczniowie, 7 realizatorzy (1 koordynator powiatowy, 6 koordynatorzy placówek oświatowych – szkoły ponadpodstawowe), 193 odbiorcy działań profilaktycznych.

Interwencje nieprogramowe koordynowane i monitorowane przez pracownika Stanowiska ds. OZ i PZ w 2022 roku:

1. Wypoczynek letni obejmujący zasięgiem 9123 osób, w tym: poradnictwo tematyczne związane ze zdrowiem człowieka i z zagrożeniami zdrowotnymi sezonu letniego 970 osób, punkty edukacyjno – informacyjne 2100 osób, działania edukacyjne 40 osób, ekspozycje wizualne na uroczystościach masowych oraz w obiektach użyteczności publicznej, w których prowadzono działania akcyjne sezonu letniego 2130 osób, rozdawnictwo materiałów 2130 osób, rozmowy indywidualne prowadzone podczas masowych uroczystości dla uczestników uroczystości 780 osób, demonstracja upośledzenia zmysłów przy użyciu alkohogogli i narkogogli 850 osób, strony internetowe i media społecznościowe 17 osób, quiz prozdrowotny dla dzieci z nagrodami rzeczowymi 75 osób, rozmowy instruktażowe prowadzone w sezonie letnim 30 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

2. Wypoczynek zimowy obejmujący zasięgiem 133 osoby, w tym: poradnictwo tematyczne dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego człowieka w sezonie zimowym 9 osób, strony internetowe i media społecznościowe 15 osób, pozostawienie materiałów dotyczących zagrożeń zdrowotnych sezonu zimowego w placówkach wypoczynku zimowego 9 osób, rozmowy instruktażowe z organizatorami, kierownikami i opiekunami na zorganizowanych formach wypoczynku zimowego 9 osób, ekspozycje wizualne sporządzone w miejscach wypoczynku zimowego 90 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

3. Europejski Tydzień Szczepień obejmujący zasięgiem 11 osób, w tym: strony internetowe i media społecznościowe 10 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

4. Światowy Dzień Zdrowia obejmujący zasięgiem 21 osób, w tym: strony internetowe i media społecznościowe 20 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

5. Światowy Dzień bez Tytoniu obejmujący zasięgiem 2925 osób, w tym: rozdawnictwo materiałów tematycznych podczas działań profilaktycznych 345 osób, rozmowy indywidualne dla społeczności szkolnej i ogółu społeczeństwa 260 osób, rozdawnictwo materiałów

tematycznych w placówkach oświatowych 398 osób, strony internetowe i media społecznościowe 20 osób, konkurs "Zgaduj - zgadula" na temat profilaktyki nikotynizmu 40 osób, poradnictwo tematyczne dla wychowawców, dzieci w wieku przedszkolnym, nauczycieli, uczniów, ogółu społeczeństwa 350 osób, punkty edukacyjno – informacyjne 884 osób, pogadanka dla uczestników obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu 230 osób, działania edukacyjne prowadzone w placówkach szkolnych powiatu krasnostawskiego 398 osób.

6. Profilaktyka zatruc grzybami obejmująca zasięgiem 6443 osób, w tym: rozmowy indywidualne podczas wystawy grzybów oraz w punktach edukacyjno - informacyjnych podczas masowych uroczystości organizowanych w sezonie letnim 1700 osób, konkurs "Poznaj grzyby - unikniesz zatrucia" dla dzieci i młodzieży podczas wystawy grzybów 250 osób, pismo przewodnie z załączoną informacją o wystawie grzybów 14 osób, poradnictwo tematyczne dla: uczestników wystawy grzybów, uczestników punktów edukacyjno - informacyjnych podczas masowych uroczystości organizowanych w sezonie letnim 300 osób, ekspozycje wizualne dla: uczestników wystawy grzybów, uczestników punktów edukacyjno - informacyjnych podczas masowych uroczystości organizowanych w sezonie letnim 2600 osób, rozmowy instruktażowe z przedstawicielami placówek oświatowych /dyrektorzy szkół/ dotyczące działań profilaktyki zatruc grzybami w szkołach 6 osób, wystawa grzybów "Poznaj grzyby" 500 osób, strony internetowe i media społecznościowe 29 osób, zajęcia edukacyjne dla nauczycieli i uczniów w placówkach szkół podstawowych i w szkole ponadpodstawowej 163 osoby, pogadanki dla uczestników zorganizowanych form wypoczynku letniego 40 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 840 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

7. Kampania „Wybieraj bezpieczną żywność” obejmująca zasięgiem 54 osoby, w tym: rozdawnictwo materiałów tematycznych 9 osób, pismo do dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych dotyczące II edycji kampanii informacyjnej EFSA "Wybieraj bezpieczną żywność" 35 osób, zajęcia edukacyjne dla realizatorów kampanii informacyjnej 9 osób, sprawozdanie zbiorcze 1 osoba.

8. Światowy Dzień Rzucania Palenia obejmujący zasięgiem 333 osoby, w tym: demonstracja upośledzenia zmysłów za pomocą alkohogli i narkogogli podczas działań edukacyjnych prowadzonych w placówkach szkolnych 154 osoby, pozostawienie materiałów dotyczących profilaktyki nikotynizmu w placówkach szkolnych 4 osoby, działania edukacyjne w placówkach szkolnych 168 osób, rozmowy instruktażowe z przedstawicielami placówek oświatowych dotyczące profilaktyki nikotynizmu wśród młodych osób 4 osoby, strony internetowe i media społecznościowe 3 osoby.

9. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach obejmujący zasięgiem 188 osób, w tym: strony internetowe i media społecznościowe 1 osoba, instruktáže w placówkach służby zdrowia 32 osoby, rozdawnictwo materiałów tematycznych 155 osób.

10. Monitorowanie przestrzegania zapisów ustawy antytytoniowej obejmujące zasięgiem 423 osoby, w tym: kontrole 423 osoby.

11. Profilaktyka chorób pasożytniczych – wszawica obejmująca zasięgiem 36 osób, w tym: rozmowy instruktażowe w placówkach oświatowych 18 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 18 osób.

12. Profilaktyka uzależnień – alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych obejmująca zasięgiem 4329 osób, w tym: rozdawnictwo materiałów tematycznych 785 osób, punkty informacyjno – edukacyjne 1384 osób, rozmowy indywidualne z uczestnikami uroczystości miejskich 785 osób, poradnictwo tematyczne prowadzone na uroczystościach miejskich 525 osób, demonstracja upośledzenia zmysłów przy użyciu alkohogogli i narkogogli 850 osób.

13. Profilaktyka chorób zakaźnych/ WZW, grypa itp. obejmująca zasięgiem 7517 osób, w tym: pozostawienie materiałów informacyjnych w placówkach szkolnych w ramach Tygodnia dla Profilaktyki Chorób Zakaźnych 617 osób, pogadanki dla dzieci, młodzieży i opiekunów 40 osób, poradnictwo tematyczne 970 osób, punkty informacyjno – edukacyjne 2100 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 2923 osób, działania edukacyjne - zajęcia edukacyjne w placówkach szkolnych w ramach Tygodnia dla Profilaktyki Chorób Zakaźnych 617 osób, pozostawienie materiałów informacyjnych w placówkach służby zdrowia w ramach kampanii NFZ "Środa z Profilaktyką" 65 osób, rozmowy instruktażowe 185.

14. Profilaktyka ochrony zdrowia psychicznego obejmująca zasięgiem 4225 osób, w tym: demonstracja upośledzenia zmysłów przy użyciu alkohogogli i narkogogli 337 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 1944 osób, działania edukacyjne w placówkach oświatowych dotyczące profilaktyki ochrony zdrowia psychicznego, higieny zdrowia psychicznego, umiejętności radzenia sobie ze stresem, technik redukcji stresu 1944 osób.

15. Lekcja edukacyjna "Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby" obejmująca zasięgiem 378 osób, w tym: lekcja edukacyjna w szkołach podstawowych dla dzieci, młodzieży i nauczycieli 295 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 378 osób.

16. Wirtualny świat realnych zagrożeń obejmujący zasięgiem 145 osób, w tym: działania edukacyjne w szkole podstawowej 30 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 115 osób.

17. Profilaktyka chorób pasożytniczych – kleszcze obejmująca zasięgiem 6550 osób, w tym: poradnictwo tematyczne w zorganizowanych punktach informacyjnych podczas masowych uroczystości 970 osób, rozmowy indywidualne w zorganizowanych punktach informacyjnych podczas masowych uroczystości 780 osób, punkty edukacyjno – informacyjne 2130 osób, rozdawnictwo materiałów tematycznych 2400 osób, edukacja z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej 270 osób.

18. Profilaktyka Covid-19 obejmująca zasięgiem 1234 osób, w tym: działania edukacyjne dotyczące COVID-19 podczas Tygodnia Profilaktyki dla Chorób Zakaźnych w placówkach szkolnych 617 osób, pozostawienie materiałów informacyjnych z Ministerstwa Zdrowia w placówkach szkolnych w ramach Tygodnia Profilaktyki dla Chorób Zakaźnych 617 osób.

3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu krasnostawskiego w zakresie nadzoru nad warunkami pracy oraz chorób zawodowych.

W ewidencji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami PSSE w Krasnymstawie w 2022 roku znajdowało się 346 zakładów pracy (w 2021 r. – 322 zakładów), zatrudniających ogółem 7237 pracowników (w 2021 r. – 7388), z czego największa liczba zatrudnionych to pracownicy według następującej klasyfikacji działalności:

PKD 85 Edukacja – 1462 zatrudnionych,

PKD 10 Produkcja artykułów spożywczych – 1105 zatrudnionych,

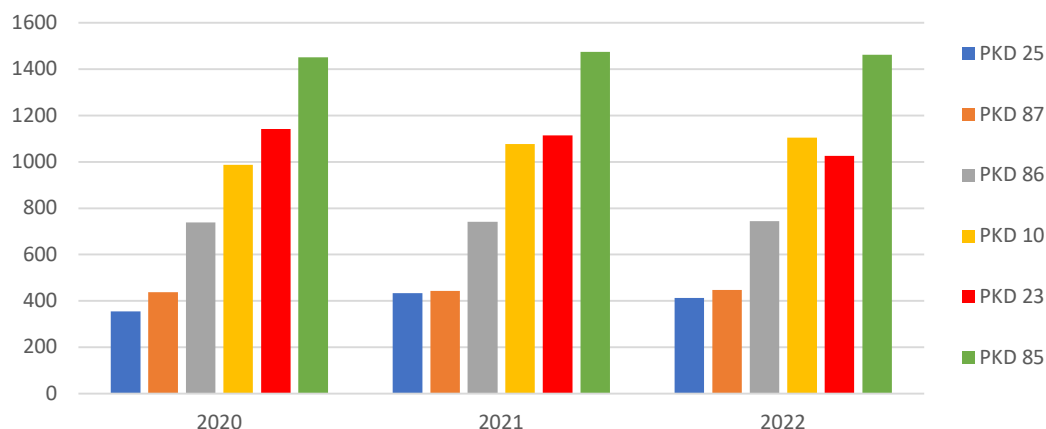
PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych - 1025 zatrudnionych,

PKD 86 Opieka zdrowotna– 744 zatrudnionych,

PKD 87 Pomoc społeczna z zakwaterowaniem – 446 zatrudnionych,

PKD 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń - 413 zatrudnionych.

Rysunek 1. Liczba zatrudnionych pracowników według klasyfikacji działalności:

Porównując dane o liczbie zatrudnionych na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć nieznaczny spadek zatrudnienia w klasyfikacji PKD 23. Liczba zatrudnienia w pozostałych klasyfikacjach utrzymuje się raczej na stałym poziomie.

Pracownicy sekcji Higieny Pracy i Nadzoru Nad Chemikaliami w 2022 roku przeprowadzili 115 kontroli u 87 pracodawców (w roku 2021 – 81 kontroli u 63 pracodawców, w roku 2020 r. – 59 kontroli u 48 pracodawców). Nadzorem objętych zostało 25,14 % zewidencjonowanych podmiotów (w 2021 - 19,58 %, w 2020 - 14,77%).

W objętych nadzorem zakładach pracy dokonano kontrole w zakresie:

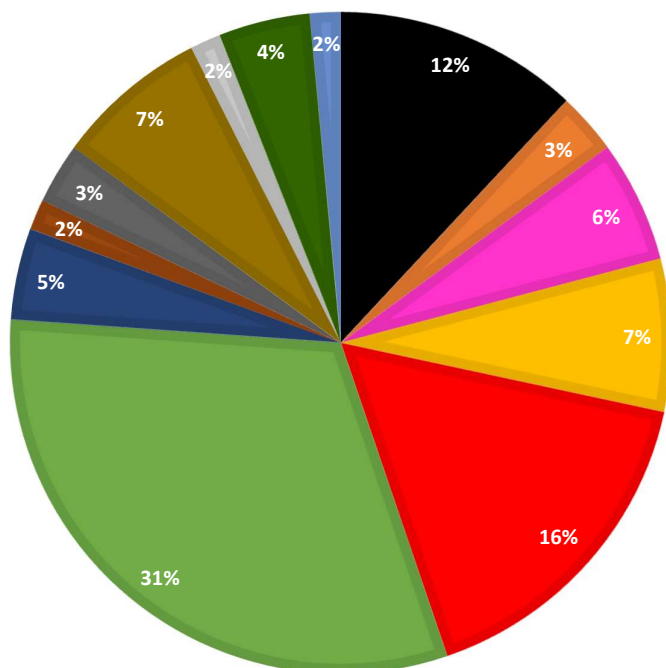
- nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami - 65 kontroli w 56 obiektach,
- nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 - 11 kontroli,

- nadzoru nad produktami biobójczymi - 50 kontroli (w tym m.in. w 7 obiektach udostępniających produkty biobójcze),
- substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy - 12 kontroli w 11 obiektach,
- występowania szkodliwych czynników biologicznych - 52 kontrole w 45 obiektach.

Wiodącymi kierunkami działalności gospodarczej powiatu są: zakład produkcji ceramicznych wyrobów sanitarnych, produkcja i przetwórstwo spożywcze, produkcja wyrobów metalowych.

W roku 2022 wydano 32 decyzje administracyjne zawierające 67 nakazów i 27 decyzji opłatowych. Decyzje administracyjne dotyczyły między innymi naruszeń w zakresie: substancji chemicznych i ich mieszanin, braku lub stwierdzonych nieprawidłowości w prowadzonych rejestrach oraz kartach badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, braku rejestru prac i pracowników z zakresu czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy, uchybień z zakresu stanu sanitarno-higienicznego oraz wyposażenia technicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych pracowników, braku lub stwierdzonych nieprawidłowości w ocenie ryzyka zawodowego, braku badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, braku aktualnych orzeczeń lekarskich, braku instrukcji stanowiskowych bhp.

Rysunek 2. Procentowa ilość nakazów ujętych w decyzjach administracyjnych

- Uchybienia z zakresu substancji i mieszanin chemicznych
- Uchybienia z zakresu prowadzonych rejestrów i kart badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
- Uchybienia z zakresu substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym
- Pierwsza pomoc przedmedyczna
- Zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych pracowników
- Brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego
- Brak badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
- Brak aktualnych orzeczeń lekarskich
- Brak instrukcji stanowiskowych bhp
- Uchybienia z zakresu udokumentowania prawidłowości drożności przewodów kominowych
- Uchybienia dot. zapewnienia właściwego oświetlenia w zakładzie pracy
- Uchybienia w zakresie czynników biologicznych
- Uchybienie dotyczące prowadzonych raportów o bezpieczeństwie i higienie pracy w podmiocie leczniczym w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych

Głównym kierunkiem podejmowanych działań było uzyskiwanie systematycznej poprawy warunków pracy oraz ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem środowiskowych czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

W 2022 r. poprawie uległy warunki pracy w zakładach o PKD 23 i 46 w zakresie likwidacji przekroczeń normatywów higienicznych. Zlikwidowano narażenie na stężenie pyłu organicznego pochodzenia zwierzęcego i roślinnego z wyjątkiem pyłów drewna i mąki oraz narażenie na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną łącznie dla 3 osób.

Warunki pracy podczas zabezpieczenia/usuwania wyrobów zawierających azbest

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Krasnymstawie prowadzi nadzór i przeprowadza kontrole warunków pracy podczas wykonywania prac związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest. W 2022 r. sześciu wykonawców prac zgłosiło Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Krasnymstawie zamiar przeprowadzenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest. W związku z tym została przeprowadzona jedna kontrola w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem. Powyższe prace polegały na usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających usunięciu to: płyty azbestowo-cementowe typu falistego. Podczas dokonanej kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem.

Nadzór nad czynnikami biologicznymi

W 2022 r. w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy przeprowadzone zostały 52 kontrole w 45 zakładach, w których występuje prawdopodobieństwo zagrożenia szkodliwymi czynnikami biologicznymi zaliczanymi do 2 i 3 grupy zagrożenia.

W zakładach tych pracuje ogółem 1547 pracowników w narażeniu na grupę 2 oraz 558 pracowników w narażeniu grupę 3. W sześciu zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku oceny ryzyka zawodowego dotyczącego czynników biologicznych oraz braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz rejestru pracowników narażonych na działanie tych czynników. Wydano 6 decyzji obejmujących 11 nakazów.

Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi

W roku 2022 przeprowadzono 12 kontroli w 11 zakładach pracy, w których pracuje ogółem 686 osób (269 kobiet, 417 mężczyzn) narażonych na czynnik rakotwórczy.

Czynnikami kancerogennymi w skontrolowanych zakładach pracy były:

- substancje chemiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym: siarczan kobaltu uwodniony,
- prace związane z narażeniem na pył drewna,
- prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy,

- prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- promieniowanie jonizujące.

Z przeprowadzonych w 2022 roku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie w trzech zakładach pracy. Wydano 4 decyzje (w tym jedna decyzja dotyczy kontroli wykonanej w roku 2021) obejmujące 4 nakazy dotyczące: braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w roku 2022 r. znajdowały się 33 obiekty opieki zdrowotnej i 11 obiektów pomocy społecznej z zakwaterowaniem. Podmioty nadzorowane były w zakresie oceny warunków higieny pracy oraz stanu sanitarno – higienicznego.

Skontrolowano 10 obiektów, w których przeprowadzono 14 kontroli. W pięciu obiektach, stwierdzono uchybienia. Wydano 4 decyzje obejmujące 13 nakazów dotyczących m.in. dokonania, opracowania, uzupełnienia i aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na wskazanych stanowiskach pracy, zaopatrzenia zakładu pracy w karty charakterystyki stosowanych substancji i/lub mieszanin stwarzających zagrożenie oraz ustanowienia spisu tych substancji/mieszanin; zaprowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz rejestru pracowników narażonych na działanie tych czynników; zaprowadzenia raportu o bezpieczeństwie i higienie pracy w podmiocie leczniczym w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Jedna decyzja została wydana 9.01.2023 r.

Choroby zawodowe

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Krasnymstawie, realizując zadania dotyczące nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, prowadziła także postępowania administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych. W wyniku przeprowadzonych w 2022 roku postępowań wyjaśniających i administracyjnych (6 - postępowań) wydano 3 decyzje, w tym 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową (rok 2021 – 6) i 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (rok 2021 – 4).

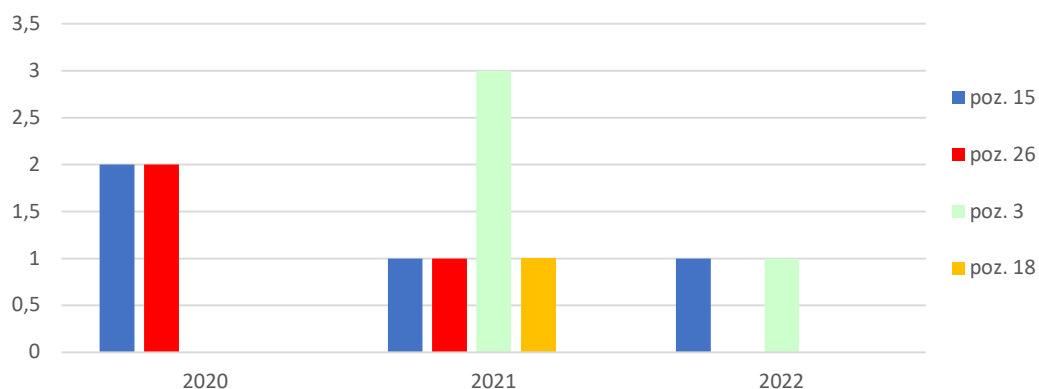
Decyzje stwierdzające chorobę zawodową dotyczyły:

- „pylice płuc – pylica krzemowa” poz. 3 pkt 1 – 1 przypadek
- Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat wymienionej w poz. 15 pkt 3 – 1 przypadek.

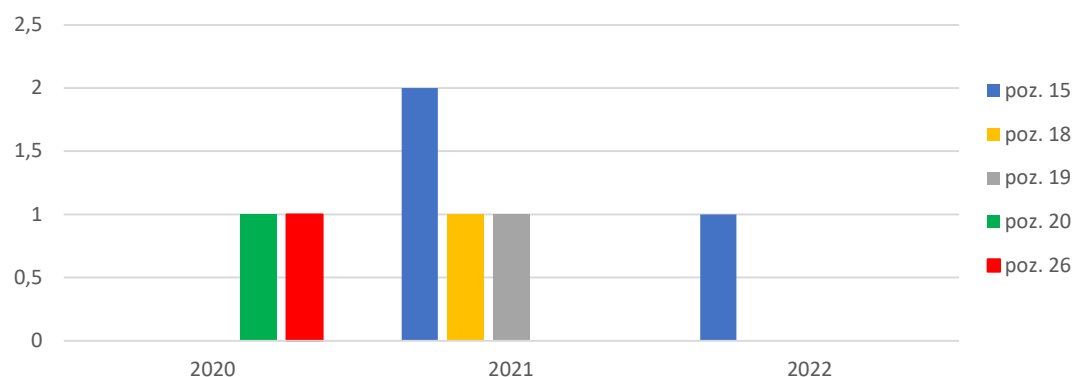
Natomiast decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej dotyczyły:

- Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym, co najmniej 15 lat wymienionej w poz. 15 – 1 przypadek

Rysunek 3. Wykaz jednostek stwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem chorób zawodowych w latach 2020, 2021, 2022.

Rysunek 4. Wykaz jednostek o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej zgodnie z rozporządzeniem chorób zawodowych w latach 2020, 2021, 2022.

Objaśnienie:

poz. 3 pylice płuc - pylica krzemowa

poz. 15 przewlekłe choroby narządu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym, co najmniej 15 lat

poz. 18 alergiczne kontaktowe zapalenie skóry

poz. 19 przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy – przewlekłe zapalenie okołostawowe barku

poz. 20 przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy – obustronny zespół cieśni w obrębie nadgarstka

poz. 26 choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa

Ograniczanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

W 2022 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Krasnymstawie nie wpłynęły informacje o pojawiających się obiektach zajmujących się wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych. Na terenie powiatu krasnostawskiego nie było przypadków dystrybucji oraz sprzedaży środków zastępczych.

W roku 2022 w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi została dokonana w tym zakresie jedna kontrola, przy czym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi substancji chemicznych, ich mieszanin.

W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 65 kontroli: 3 u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin, 3 u dalszych użytkowników – formulatorów, 59 kontroli u podmiotów stosujących substancje i ich mieszaniny. Wydano 5 decyzji administracyjnych u stosujących substancje i mieszaniny stwarzające zagrożenie, w których zawarto 8 nakazów z zakresu chemii.

Kontrole przeprowadzane w 2022 roku dotyczyły realizacji ustaleń zawartych w rozporządzeniu REACH w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów oraz rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) przez podmioty gospodarcze.

Egzekwowano obowiązek: posiadania w zakładzie pracy kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie, zaprowadzenia spisu tych substancji i mieszanin oraz opracowania instrukcji bhp dotyczącej stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie.

W roku 2022 zrealizowano wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE 10 (REF-10) dotyczący zintegrowanej kontroli produktów chemicznych, w ramach którego dokonano 1 kontroli, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad produktami biobójczymi i detergentami

W roku 2022 przeprowadzono 7 kontroli u przedsiębiorców, którzy udostępniają na rynku produkty biobójcze i wyroby poddane działaniu produktów biobójczych. Objęto kontrolą 43 podmioty, w których stosowane są produkty biobójcze m.in. do dezynfekcji, do mycia, czyszczenia. Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na występowanie w obrocie produktów, które powinny być wycofane z obrotu decyzjami właściwych PPIS oraz na to czy produkty posiadały ważne pozwolenia na obrót i prawidłowe oznakowanie. W tym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

W ramach nadzoru nad detergentami w roku 2022 nie przeprowadzono kontroli.

W roku 2022 zrealizowano wspólnotowy projekt BEF-2, dotyczący kontroli produktów biobójczych pod kątem obecności zatwierdzonych/niezatwierdzonych substancji czynnych, w ramach którego dokonano 1 kontroli, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

W roku 2022 w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 11 kontroli u podmiotów stosujących. Kontrole nie wykazały uchybień we wskazanym zakresie.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W roku 2022 na wniosek przedsiębiorcy dokonano wyrejestrowania jednego zakładu znajdującego się w wykazie zakładów wytwarzających produkty kosmetyczne (zakład nie podjął produkcji). Ponadto pod nadzorem znajduje się 6 obiektów zajmujących się obrotem produktami kosmetycznymi. W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 10 kontroli w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi, w tym 4 kontrole interwencyjne dotyczące dwóch notyfikacji z systemu RAPEX. Pozostałe kontrole dotyczyły oceny w zakresie oznakowania opakowań jednostkowych oraz sprawdzenia czy w obrocie znajdują się produkty kosmetyczne zawierające w swoim składzie pirytonian cynku. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dodatkowo dokonywane były okresowo przeglądy stron internetowych oferujących w sprzedaży produkty kosmetyczne. W wyniku weryfikacji nie stwierdzono w obrocie produktów niezgodnych wskazywanych przez LPWIS udostępnianych drogą internetową przez podmioty z powiatu krasnostawskiego.

Pracownicy sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w 2022 roku zaangażowani byli we współpracę z innymi jednostkami oraz realizację projektów tj:

- współpraca z jednostkami samorządowymi i placówkami oświatowymi w zakresie rozpropagowania informacji o realizowanych przez IMP w Łodzi szkoleniach w związku z realizacją Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy. Projekt miał na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa poprzez udzielanie informacji w zakresie: narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu. Powyższą informację przekazano w 12 zakładach pracy;
- popularyzacja kampanii pn. Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy – „Dźwigaj z głową”, organizowanej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA). Informację dotyczącą projektu przekazano w 23 zakładach pracy.

4. Działalność w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Zadania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zapisane są w art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2023, poz. 338). Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy m.in.:

- 1) opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- 2) uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- 3) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących:
 - a) budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
 - b) nowych materiałów i procesów technologicznych przed ich zastosowaniem w produkcji lub budownictwie;
- 4) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
- 5) inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, biorą udział w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i zdrowie ludzi, opiniowaniu warunków realizacji przedsięwzięć, a także w postępowaniu w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W 2022 roku wykonywanie zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane było poprzez:

- opiniowanie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- wydawanie opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięcia,
- uczestnictwo w dopuszczaniu do użytkowania nowo wybudowanych i adaptowanych obiektów budowlanych,
- ocenę spełnienia wymagań fachowych i sanitarnych w rozpoczynających działalność zakładach fryzjerskich, zakładach kosmetycznych, itp.

- uzgadnianie projektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych.

W 2022 roku w ramach zadań wykonywanych w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono ogółem 15 kontroli obiektów, w tym:

1) 10 kontroli obiektów dokonanych w trybie art. 56 prawa budowlanego;

Kontrole dotyczyły następujących obiektów:

- remont i rozbudowa budynku dworu w zespole dworsko – parkowym,
- budowa budynku centrali banku,
- budowa budynku gastronomii (2),
- modernizacja stacji ekstraktu soku,
- rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku pulmonologicznego dla potrzeb zakładu opiekuńczo – leczniczego,
- budowa łącznika budynku głównego szpitala z budynkiem zakładu opiekuńczo – leczniczego,
- budowa budynku handlowo - usługowego (2),
- budowa budynku usługowego.

W związku czynnościami kontrolnymi wydano 10 stanowisk w sprawie przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 prawa budowlanego.

2) 3 kontrole obiektów – współudział;

Wspólnie z Sekcją Higieny Komunalnej przeprowadzono kontrole w rozpoczynających działalność zakładach kosmetycznych (2) oraz zakładzie fryzjerskim.

3) 1 kontrolę obiektu, po której zostało wydane zaświadczenie o spełnieniu wymagań sanitarnych obiektu budowlanego i urządzeń technicznych przeznaczonych do wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej w zakresie obrotu bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz 1 kontrolę obiektu, po której została wydana decyzja o spełnieniu wymagań sanitarno – lokalowych obiektu przeznaczonego na żłobek.

W 2022 roku w ramach zadań wykonywanych w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano:

- 6 opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 1 opinię dotyczącą zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz 1 opinię dotyczącą zaopiniowania projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w trybie art. 54 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ponadto zostały wydane 24 opinie w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz 2 opinie w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na

środowisko w trybie art. 64 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wydanie opinii dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- budowa farmy fotowoltaicznej (1),
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej (2),
- rozbudowa i przebudowa zakładu produkcyjnego (1),
- rozbudowa gospodarstwa stawowego (1),
- budowa stacji paliw oraz LPG (1),
- rozbudowa zakładu o centrum magazynowe (1),
- przebudowa i rozbudowa budynku handlowo – usługowego (1),
- wykonanie linii transportu wysłódków brykietowanych (1),
- przebudowa oczyszczalni ścieków (1),
- przebudowa i rozbudowa dróg (14).
- budowa budynku usługowego z instalacją do konfekcjonowania produktów roślinnych (ziół) o zdolności produkcyjnej ponad 50 ton na rok
- budowa elektrociepłowni na biogaz.

Dokonano 1 uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie dotyczyło budowy budynku usługowego z instalacją do konfekcjonowania produktów roślinnych (ziół) o zdolności produkcyjnej ponad 50 ton na rok.

W 2022 roku dokonano 6 uzgodnień projektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Uzgodnienia dotyczyły następujących obiektów: przebudowa i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków (2), zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek warsztatowy, gabinet kosmetyczny, przebudowa stacji wodociągowej (2).

Tabela 1. Zestawienie zadań realizowanych w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2020 – 2022

Lp.	Działalność w zakresie opiniowania, uzgadniania, kontrole	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	Opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko	4	7	2
2	Ustalanie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko	12	27	26
3	Uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych	11	1	6

	w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów dokumentów			
4	Uzgadnianie dokumentacji projektowej	6	1	6
5	Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych	9	14	10
6	Kontrole obiektów - inne	6	9	5
7	Decyzje opłatowe	21	20	19

Wnioski:

1. Zwiększa się liczba wniosków co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, co może świadczyć o wzroście liczby planowanych inwestycji na terenie powiatu krasnostawskiego.
2. Zmniejsza się liczba uzgodnień dokumentacji projektowej co wynika z faktu, że Inwestorzy korzystają z możliwości uzgadniania projektów u rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych.
3. Liczba zakończonych inwestycji nowych i po zmianie sposobu użytkowania waha się nieznacznie w ostatnich latach.

5. Ocena stanu sanitarnego powiatu krasnostawskiego w zakresie zagadnień Higieny Komunalnej

Do zadań Sekcji Higieny Komunalnej należy nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, warunkami świadczenia usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, nadzór nad obiektami użyteczności publicznej związanych z kulturą, wypoczynkiem i rekreacją a także nadzór nad transportem ludzi oraz postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej w 2022 roku objętych było 323 obiekty, w tym:

- 264 obiekty komunalne (w 2021 roku – 254)
- 59 obiektów wodnych (w 2021 roku - 61)

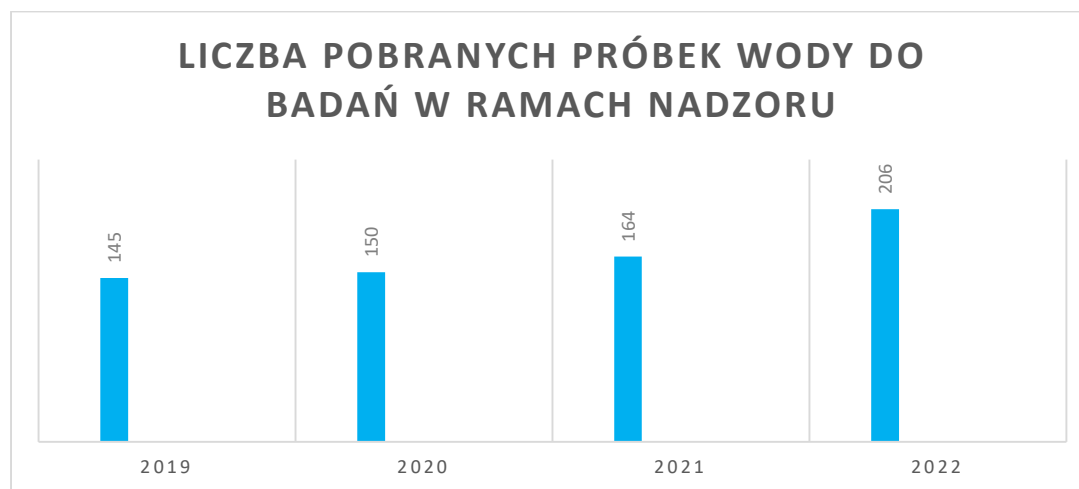
W trakcie 2022 roku skontrolowano 136 obiektów, czyli 42% obiektów ujętych w ewidencji prowadzonej przez Sekcję. (W 2021 roku - 117 obiektów, 27%)

W wyżej wymienionych obiektach przeprowadzono ogółem 257 kontroli, w tym:

- 139 kontroli obiektów komunalnych i urządzeń wodociągowych,
- 118 kontroli związanych z poborem próbek wody.

W ramach nadzoru nad jakością wody pobrano 206 próbek wody z wodociągów, basenów oraz wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. Wydano 393 oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody basenowej oraz wody ciepłej, w tym 43 oceny okresowe, 2 roczne oceny wody basenowej za 2021 rok, 11 ocen obszarowych oraz 11 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia po przeprowadzanych działaniach naprawczych. W ramach zlecenia pobrano 68 próbek wody do badań.

Wykres Nr 1.

Rozpatrzono 14 interwencji ludności, w tym 2 przekazano do innych organów zgodnie z kompetencjami, 12 załatwiono przez własną jednostkę. Interwencje załatwione dotyczyły: niewłaściwej jakości wody (8 interwencji), braku informacji o nieprzydatności wody do spożycia i nie dostarczania wody do spożycia przez podmiot odpowiedzialny w przypadku braku przydatności wody do spożycia (2 interwencje), niewłaściwego stanu sanitarnego zakładu fryzjerskiego (1 interwencja), niewłaściwego ustawienia sanitariatów TOI TOI podczas imprezy Chmielaki Krasnostawskie (1 interwencja). W przypadku interwencji dotyczących niewłaściwej jakości wody przeprowadzono badania wody, które we wszystkich pobranych próbkach wykazały zgodność badanych parametrów z wymogami prawnymi.

W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi wydano 45 decyzji zezwalających na ekshumacje, 1 umarzającą wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania pozwolenia na ekshumację, 1 decyzję zezwalającą na wywóz zwłok za granicę i 9 postanowień na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

Wydano ogółem 103 decyzje merytoryczne (w 2021 roku 108) w tym:

- nakazowe na obiekty użyteczności publicznej – 11 (w tym 2 zmieniające w zakresie terminu);
- nakazowe na stan sanitarno-techniczny ujęć wody – 11 (w tym 4 zmieniające w zakresie terminu);
- o braku przydatności wody do spożycia – 9;
- na warunkowe używanie wody – 7 (w tym 1 zmieniająca w zakresie terminu)
- na jakość wody ciepłej – 8;
- stwierdzające przydatność wody do spożycia – 11;
- zezwalające na ekshumacje – 45;
- zezwalające na wywóz zwłok za granicę - 1

Wydano również 6 decyzji umarzających postępowanie ze względu na bezzwłoczne usunięcie nieprawidłowości stwierdzanych w trakcie kontroli.

Nałożono również 3 mandaty na sumę 1100 zł.

Wydano 39 opinii sanitarnych dotyczących uchwał Gmin w sprawie uchwalenia Regulaminów utrzymania czystości i porządku oraz szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, procedur stosowanych w obiektach zobowiązanych w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym i 1 opinię o imprezie masowej.

ZAOPATRZENIE W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Nadzór nad jakością wody przeznaczoną do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie art. 4 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 338) oraz art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2020, poz. 2028 ze zm.).

Pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej znajduje się 58 wodociągów, w tym 40 to wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, 5 to końcówki wodociągów wchodzących z innych powiatów (zamojskiego, chełmskiego i świdnickiego) a 13 to ujęcia własne innych podmiotów: są to podmioty dostarczające wodę z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę. W 2022 roku został wyłączony z użytkowania wodociąg lokalny DPS Żułów. Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej są zaopatrywani w wodę dobrej jakości przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Żułów, gm. Kraśniczyn.

Zgodnie z danymi podawanymi przez właścicieli i zarządców wodociągów, z wody o kontrolowanej jakości korzysta w powiecie krasnostawskim 59 503 osoby, co stanowi 99,26% ludności powiatu (wg danych GUS na 30.06.2022 liczba ludności powiatu wynosiła 59 946).

Tabela 1. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę do spożycia przez ludzi w powiecie

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urzędzeń	Liczba wodociągów dostarczających				Liczba ludności korzystającej z wody			
		Wodę dobrej jakości	Wodę nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym	Wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	Wodę nie odpowiadającą dla substancji promieniotwórczych	odpowiadającej wymaganiom	Nieodpowiadającej w ogóle	nieodpowiadającej mikrobiologicznie	nieodpowiadającej dla substancji promieniotwórczych
≤100	22	22	0	0	0	9072	0	0	0
101-1000	17	17	0	0	0	30851	0	0	0
1001- 10 000	1	1	0	0	0	17463	0	0	0
10 001 – 100 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Końcówki innych wodociągów	5	5	0	0	0	1711	0	0	0
<i>Inne podmioty zaopatrujące w wodę</i>	13	11**	1*	0	0	406	0	0*	0
Końcówki innych wodociągów									
≤100	5	5	0	0	0	1711	0	0	0

*Wodociąg dostarczający wodę nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym (WL DPS Żułów) wyłączony z użytkowania, konsumenci zaopatrywani przez WZZ Żułów

**Nie oceniono 1 wodociągu ze względu na brak badań jakości wody z 2022 r. (uzgodniony harmonogram obejmował badanie raz na dwa lata, ocena jakości wody z 2021 r. - przydatna do spożycia)

Wykres nr 2. Struktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia mieszkańców powiatu krasnostawskiego.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności powiatu krasnostawskiego jest czerpana z ujęć podziemnych. Wody te posiadają praktycznie niezmienny skład fizykochemiczny. Większość ujęć dostarcza wodę niewymagającą uzdatniania. Na 7 urządzeniach wodociągowych prowadzone jest odżelazianie przy wykorzystaniu aeracji (napowietrzania) oraz filtracji na złożach piaskowo-antracytowo-dolomitowych, natomiast w 13 wodociągach woda jest stale dezynfekowana. Wodociągi dezynfekowane to wodociągi o sieci wodociągowej zbudowanej z materiałów w różnym wieku, wykazujące brak stabilności jakości pod względem mikrobiologicznym w zmiennych warunkach meteorologicznych. Dezynfekcja przeprowadzana jest podchlorynem sodu.

Wykaz producentów wody, urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców oraz sposobach uzdatniania

Tabela 2. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia

I.p.	Gmina	Producent	Nazwa wodociągu	Produkcja wody w m ³ /dobę	Ilość zaopatrwanej ludności	Sposób stałego uzdatniania wody
1.	Krasnystaw	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Piekarskiego 3, 22-300 Krasnystaw	Krasnystaw	2163	17463	odżelazianie, napowietrzanie
2.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Latyczów	39	340	odżelazianie, napowietrzanie, dezynfekcja
3.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Widniówka gm. Krasnystaw	17	175	dezynfekcja
4.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Krupiec	205	2338	brak
5.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Stężycza Łęczyńska	255	1310	brak
6.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Niemienice	70	758	dezynfekcja
7.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Niemienice Kolonia	16	108	dezynfekcja
8.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Krynica	77	646	dezynfekcja
9.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Ostrów Krupski	122	938	brak

10.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Łany	29	268	brak
11.	Krasnystaw	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 22-300 Krasnystaw z/s Zakręcie 124B, 22-300 Krasnystaw	Małochwiej Duży	75	750	odżelazianie, napowietrzanie
12.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Brzeziny	196	1594	brak
13.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Bończa	64	434	brak
14.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Chełmiec	26	148	brak
15.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Surhów	64	609	odżelazianie, napowietrzanie
16.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Olszanka	30	203	brak
17.	Kraśniczyn	Gmina Kraśniczyn	Żułów	10	224	brak
18.	Siennica Różana	Gmina Siennica Różana	Kozieniec	320	3875	brak
19.	Łopiennik Górny	Gmina Łopiennik Górny	Łopiennik Dolny Kolonia	160	1656	dezynfekcja
20.	Łopiennik Górny	Gmina Łopiennik Górny	Majdan Krzywski	178	912	dezynfekcja
21.	Fajslawice	Gmina Fajslawice	Siedliska	690	3700	brak
22.	Rudnik	Gmina Rudnik	Joanin	190	1467	dezynfekcja
23.	Rudnik	Gmina Rudnik	Płonka	175	1634	brak
24.	Gorzków	Gmina Gorzków	Gorzków	120	1115	odżelazianie, napowietrzanie, dezynfekcja
25.	Gorzków	Gmina Gorzków	Orchowiec	50	408	dezynfekcja
26.	Gorzków	Gmina Gorzków	Czysta Dębina	90	806	dezynfekcja
27.	Gorzków	Gmina Gorzków	Widniówka gm. Gorzków	5	36	brak
28.	Gorzków	Gmina Gorzków	Olesin	14	157	brak
29.	Izbica	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ostrzyca 122, 22-375 Izbica	Tarnogóra	135	1100	brak
30.	Izbica	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ostrzyca 122, 22-375 Izbica	Tarzymiechy	340	2450	brak
31.	Izbica	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ostrzyca 122, 22-375 Izbica	„Klinkiermia” I zbica	50	750	brak
32.	Izbica	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ostrzyca 122, 22-375 Izbica	Bobliwo	150	1075	brak
33.	Izbica	Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Ostrzyca 122, 22-375 Izbica	Wał	110	2350	brak
34.	Żółkiewka	Zakład Usług Komunalnych, ul. Hetmana Żółkiewskiego 2, 22-335 Żółkiewka	Żółkiewka	195	2242	brak
35.	Żółkiewka	Zakład Usług Komunalnych, ul. Hetmana Żółkiewskiego 2, 22-335 Żółkiewka	Koszarsko	90	1605	dezynfekcja

36.	Żółkiewka	Zakład Usług Komunalnych, ul. Hetmana Żółkiewskiego 2, 22-335 Żółkiewka	Olchowiec Kolonia	101	1095	brak
37.	Krasnystaw	Małopolska Hodowla Roślin Sp. z o. o., Kraków, ul Zbożowa 4, Stadnina Koni i Gospodarstwo, Białka 6, 22-300 Krasnystaw	SK Białka	40	286	brak
38.	Krasnystaw	Małopolska Hodowla Roślin Sp. z o. o., Kraków, ul Zbożowa 4, Stadnina Koni i Gospodarstwo, Białka 6, 22-300 Krasnystaw	Gospodarstwo Białka	10	131	brak
39.	Siennica Różana	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Zagroda, Zagroda 135, 22-304 Siennica Różana	RSP Zagroda	20	150	brak
40.	Fajslawice	Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa, 21-060 Fajslawice 108	SRH Fajslawice	20	80	dezynfekcja

Tabela 3. Wodociągi, z których woda wykorzystywana jest w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym

I.p.	Gmina	Producent	Nazwa wodociągu	Produkcja wody w m ³ /dobę dla wodociągu	Ilość zaopatrywanej ludności	Sposób stałego uzdatniania wody
1.	Krasnystaw	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, ul. Borowa 4, 22-300 Krasnystaw	wodociąg zakładowy OSM Krasnystaw	1500	0	odżelazianie, napowietrzanie
2.	Krasnystaw	DPS Krasnystaw, ul. Kwiatowa 1	wodociąg lokalny DPS Krasnystaw	40	295	brak
3.	Krasnystaw	Krajowa Spółka Cukrowa SA w Toruniu, Oddział Cukrownia Krasnystaw w Siennicy Nadolnej	wodociąg zakładowy Cukrownia Krasnystaw	300	0	odżelazianie, napowietrzanie
4.	Rudnik	Filia DPS Bzowiec 134	wodociąg lokalny Filia DPS Bzowiec	10	55	brak
5.	Izbica	Pani T. Koza Izbica, ul. Lubelska 2	wodociąg lokalny "Pracownia miodowa" Izbica	1	4	brak
6.	Żółkiewka	Pani G. Szatkowska, Chłaniów 94	Wodociąg lokalny sklep spożywczy Chłaniów	0,1	4	brak
7.	Żółkiewka	Pani M. Dutkowska, Wola Żółkiewska 10	wodociąg lokalny Gospodarstwo Rolne Wola Żółkiewska	12	23	brak
8.	Krasnystaw	Pani Urszula Bobrzycka, Czarnoziem 52c	wodociąg lokalny Gospodarstwo Ogrodnicze Czarnoziem	5	0	brak
9.	Izbica	Pan Tomasz Gomułka, Kryniczki 53	wodociąg lokalny Gospodarstwo Rolne Kryniczki	1	8	brak

10.	Krasnystaw	Pan Grzegorz Czaban, Krasnystaw, ul. Waręckich	wodociąg lokalny Gospodarstwo Ogrodnicze Waręckich	1	0	brak
11.	Fajslawice	Sklep spoż. Fajslawice 5, p. R. Idzik	wodociąg lokalny Sklep spoż. Fajslawice 5	3	17	brak
12.	Fajslawice	Pan Piotr Idzik, Suchodoły 130	wodociąg lokalny plantacja Malin Suchodoły	1	0	brak
13.	Kraśniczyn	DPS Żułów	wodociąg lokalny DPS Żułów	25	0	brak

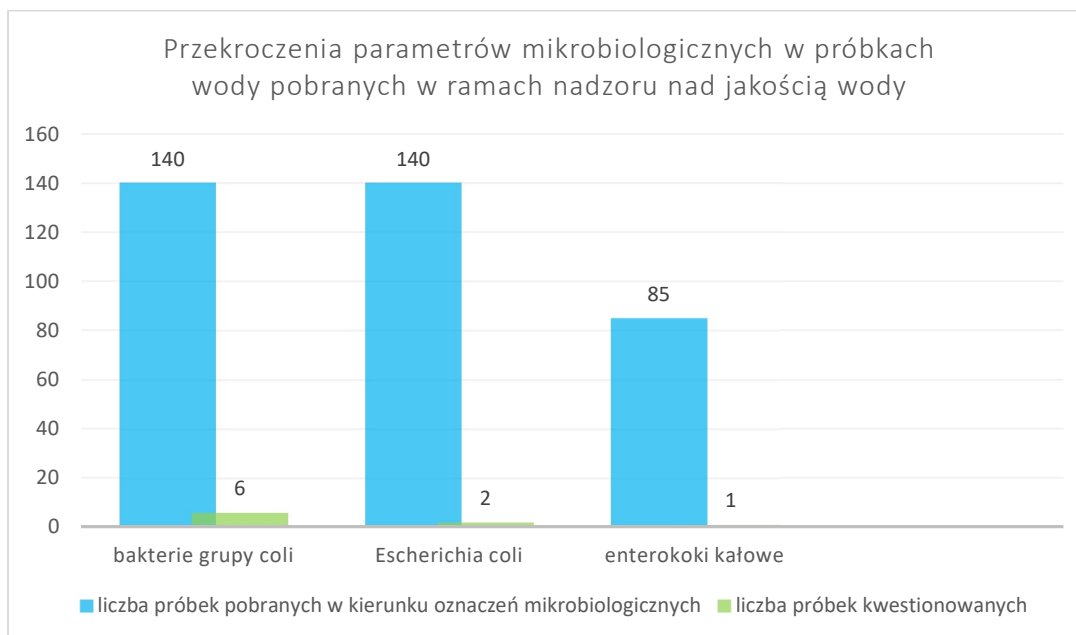
W 2022 roku prowadzono nadzór nad jakością wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Nadzorem były objęte wszystkie zewidencjonowane wodociągi. Kontrole jakości wody przeprowadzane były zgodnie z harmonogramem zaakceptowanym przez Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek wody ustalono na podstawie produkcji dobowej wody oraz kryteriów zakwalifikowania wodociągu do kontroli jakości wody obejmujących historyczne wyniki badania wody, wiek wodociągu, budowę i rozległość sieci, zidentyfikowane zagrożenia, procesy uzdatniania wody. Próbkę do badań pobierane były w stałych punktach poboru – punktach zgodności uzgodnionych z właścicielami i administratorami urządzeń wodociągowych. Zakres badań obejmował parametry fizykochemiczne i mikrobiologiczne zgodnie z załącznikiem nr 2 do ww. rozporządzenia.

Badania przeprowadzały:

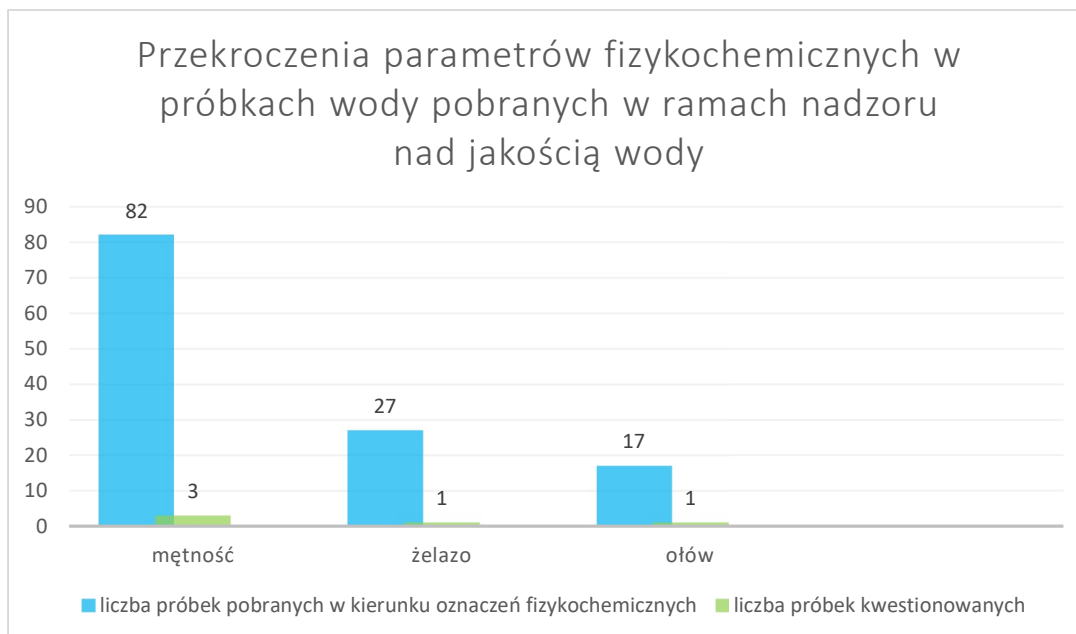
- Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chełmie: badania parametrów grupy A, obejmujące swym zakresem parametry wskaźnikowe sygnalizujące ewentualne nieprawidłowości - bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, smak, zapach, barwa, mętność, przewodność elektryczna, odczyn oraz niektóre parametry grupy B – metale ciężkie, azotany, azoty, jon amonowy, twardość wody;
- Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie: pozostałe parametry grupy B – m.in. bromiany, pestycydy, cyjanki, benzen, uboczne produkty dezynfekcji wody.

W 2022 r. pobrano do badań w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia 173 próbki wody z urządzeń wodociągowych powiatu krasnostawskiego; zakwestionowano 14 próbek.

Wykres 3. Liczba próbek wody pobranych w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych oraz próbki zakwestionowane

Wykres 4. Liczba próbek wody pobranych w kierunku oznaczeń fizykochemicznych oraz próbki zakwestionowane

Sekcja Higieny Komunalnej sprawowała również nadzór nad wywiązywaniem się podmiotów z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem. Harmonogramy te, w zakresie badanych parametrów, częstotliwości badań, a także punkty poboru (punkty zgodności) zostały uzgodnione z Państwowym Powiatowym Inspektorem

Sanitarnym w Krasnymstawie. Większość właścicieli i administratorów obiektów wodociągowych przeprowadzała badania terminowo i przekazywała wyniki tych badań. W nielicznych przypadkach, w związku z niewywiązywaniem się przez właścicieli lub administratorów obiektów wodociągowych z realizacji harmonogramu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie prowadził postępowanie administracyjne.

W trakcie 2022 r. wydano 9 decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia przez ludzi. W 2021 roku takich decyzji wydano 16, w 2020 – 12, w 2019 – 3. Brak przydatności do spożycia stwierdzano ze względu na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, Escherichia coli, enterokoki kałowe).

Prowadzone działania w przypadku stwierdzenia braku przydatności wody do spożycia w wodociągu zbiorowego zaopatrzenia lub wodociągu lokalnego - innego podmiotu zaopatrującego w wodę to:

- Wydawanie decyzji nakazowych z rygorem natychmiastowej wykonalności – wydano 9 decyzji o braku przydatności wody do spożycia nakazujących unieruchomienie wodociągu do czasu uzyskania pozytywnych wyników badań mikrobiologicznych wody i zezwolono na utrzymywanie instalacji wodociągowej w ruchu jedynie w celu dokonania skutecznej dezynfekcji i płukania wewnętrznej instalacji wodociągowej oraz korzystania z wody wyłącznie do spłukiwania toalet.
- Wydawanie komunikatów o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi – razem z decyzją były opracowywane i wydawane komunikaty o jakości wody; po stwierdzonej przydatności wody do spożycia również były wydawane komunikaty, które przekazywano podmiotom odpowiedzialnym w celu rozpowszechnienia. Komunikaty te były umieszczane na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, facebooku a także przesyłane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie i umieszczane na stronie internetowej WSSE Lublin.
- Współpraca z samorządami, przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi poprzez konsultowanie przeprowadzanych działań naprawczych, ustalanie punktów poboru wody do badań po przeprowadzonych działaniach naprawczych.
- Przeprowadzenie kontrolnych badań jakości wody po przeprowadzonych działaniach naprawczych.

Tabela 4. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, w których stwierdzono brak przydatności wody do spożycia w 2022 roku

I.p.	Nazwa wodociągu	Wykaz miejscowości (nazwa miejscowości gmina) zaopatrywanych przez wodociąg	Wskaźniki, dla których stwierdzono wartości nie odpowiadające	Czas występowania przekroczenia
1.	WZZ Siedliska, odcinek zaopatrujący Marysin, Ksawerówka, część Siedliska Pierwsze	Marysin, Ksawerówka, część Siedliska Pierwsze, gm. Fajslawice	bakterie grupy coli	19.08.2022 r.- 25.08.2022 r. (26.08.2022 r. wydano decyzję o warunkowej przydatności) czas przekroczeń łącznie wyniósł 19 dni
2.	WZZ Surhów	Surhów, Surhów Kolonia, Łukaszówka gm. Kraśniczyn	bakterie grupy coli, enterokoki	30.09.2022 r. - 4.10.2022 r. (5 dni)
3.	WZZ Widniówka, gm. Gorzków	Widniówka, gm. Gorzków	Bakterie grupy coli	5.10.2022 r. - 16.10.2022 r. (12 dni)
4.	WZZ Płonka	Płonka, Mościska, Wierzbica, Równianki, Kaszuby, Płonka Poleśna, Maszów Górny od nru 22 do nru 29 gm. Rudnik oraz Emska Kolonia gm. Nielisz pow. zamojski	Escherichia coli	18.10.2022 r. - 19.10.2022 r. (1 dzień)
5.	WZZ Majdan Krzywski odcinek Przepompownia Gliniska – wieś Gliniska	Gliniska, gm. Łopiennik Górny	Escherichia coli Bakterie grupy coli	27.10.2022 r.- do 6.11.2022 r. (16 dni)
6.	WZZ Łopiennik Dolny Kolonia	Łopiennik Górny, Łopiennik Dolny, Łopiennik Dolny Kolonia – nr od 1 do 123, Łopiennik Nadrzeczny – nr od 1 do 60, Łopiennik Podleśny – nr od 35 do 54 i nr od 114 do 117, Dobryniów, Dobryniów Kolonia gm. Łopiennik Górny oraz Dziecinin gm. Fajslawice	Bakterie grupy coli	28.10.2022 r. Do 1.11.2022 r. (5 dni)
7.	WZZ Łopiennik Dolny Kolonia	Łopiennik Górny, Łopiennik Dolny, Łopiennik Dolny Kolonia, Łopiennik Podleśny, Dobryniów, Dobryniów Kolonia, Łopiennik Nadrzeczny – nr od 1 do 60, nr 91, nr 92, nr 96 i nr od 99 do 125 gm. Łopiennik Górny oraz Dziecinin – nr 1 oraz nr od 11 do 35 gm. Fajslawice	Bakterie grupy coli	22.11.2022 r. - 27.11.2022 r. (6 dni)
8.	WZZ Widniówka, gm. Gorzków	Widniówka, gm. Gorzków	Enterokoki	1.12.2022 r. do 11.12.2022 r. (11 dni)

Tabela 5. Wodociągi lokalne - inne podmioty zaopatrujące w wodę, w których stwierdzono brak przydatności wody do spożycia w 2022 roku

I.p.	Nazwa wodociągu	Wykaz miejscowości (nazwa miejscowości gmina) zaopatrywanych przez wodociąg	Wskaźniki, dla których stwierdzono wartości nie odpowiadające normom	Czas występowania przekroczenia
1.	WL DPS Żułów	Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Żuławie	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C, bakterie grupy coli Escherichia coli,	Od 6.07.2022 r., obiekt zaopatrywany w wodę przez WZZ Żułów

W trakcie 2022 r. wydano 5 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi, natomiast przekroczenia żelaza, mętności i manganu stwierdzono w wodociągu Latyczów w 2021 roku a termin doprowadzenia jakości wody do wymagań ustalono do 31.12.2022 r. Decyzje dotyczyły wodociągów, gdzie stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości <10 jtk/100 ml, a także w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi żelaza, manganu, oraz mętności. Notowano również incydentalne przekroczenia żelaza i mętności oraz ołowiu. W tych przypadkach podjęte niezwłocznie działania naprawcze podmiotów odpowiedzialnych za jakość wody skutkowały poprawą jakości, co w każdym przypadku zostało potwierdzone sprawdzającymi badaniami wody.

Tabela 6. Wodociągi, w których stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia.

Lp.	Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	przekroczony parametr	czas trwania przekroczenia	prowadzone działania naprawcze
1.	WZZ Kozieniec	Siennica Różana	Bakterie grupy coli	21.01.2022 r. - 30.01.2022 r. (10 dni)	Płukanie i dezynfekcja sieci
2.	WZZ Łopiennik Dolny Kolonia	Łopiennik Górny	Żelazo, mętność	Decyzja od 23.05.2022 r. do 30.09.2022 r., wykonana	Oczyszczenie i dezynfekcja zbiorników, płukanie studni (na wylew), ustabilizowanie pracy pomp głębinowych - ustalono, że przyczyną przekroczeń była niewłaściwa praca pomp głębinowych z powodu awarii zasilania
3.	WL DPS Żułów	Kraśniczyn	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C jtk/1ml, bakterie grupy coli	Po badaniach kontrolnych wydano decyzję o braku przydatności wody do spożycia	
4.	WZZ Siedliska	Fajstławice	bakterie grupy	26.08.2022	Płukanie i dezynfekcja sieci

	odcinek zaopatrujący Marysin, Ksawerówka, część Siedliska Pierwsze		coli	11.09.2022 (17 dni)	
5.	WL DPS Bzowiec	Rudnik	Bakterie grupy	6.09.2022 r. 18.09.2022 (13 dni)	Płukanie i dezynfekcja sieci
6.	WZZ Majdan Krzywski	Łopiennik Górny	Bakterie grupy	28.10.2022 r. 6.11.2022 r. (10 dni)	Płukanie i dezynfekcja sieci
7.	WZZ Łatyczów	Krasnystaw	Żelazo, mętność, mangan	13.09.2021 r.- 31.12.2022 r.	Wymiana złoza w odżelaziaczach, płukanie sieci, wyłączenie z użytku hydroforów, zainstalowanie zestawu pompowego

Stwierdzone w 2022 r. przekroczenia wartości parametrów fizykochemicznych nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia, co uzasadniało stwierdzenie warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi. Przekroczenie dopuszczalnej wartości ołowiu miało charakter incydentalny i dotyczyło konkretnego punktu poboru. Wysoka zawartość związków żelaza w wodzie sprzyja wzrostowi bakterii żelazowych, które utleniając je przyczyniają się do tworzenia mazistych osadów na wewnętrznej powierzchni przewodów wodociągowych. Należy zauważyć, że przekroczenia dopuszczalnej wartości parametrycznej barwy i mętności wody wywołany wysoką zawartością związków żelaza jest negatywnie odbierany przez konsumentów nie tylko z uwagi na przykre odczucia estetyczne i smakowe przy spożyciu wody, ale także z uwagi na ograniczenie możliwego wykorzystania wody do innych celów domowych, w tym prania odzieży i zmywania powierzchni.

Podstawowym niepożądanym efektem podwyższonej zawartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia jest jego niekorzystny wpływ na ocenę organoleptyczną wody, obejmującą barwę, smak, zapach i mętność, a tym samym brak akceptowalności przez konsumentów.

Mętność wody wywołana jest zawieszonymi w niej cząsteczkami stałymi lub koloidami utrudniającymi przenikanie światła. Może być spowodowana obecnością zarówno substancji organicznych jak i nieorganicznych. Zawiesiny te mogą w sposób istotny ograniczać skuteczność dezynfekcji, zapewniając ochronę niepożądanym mikroorganizmom. Widoczne zmętnienie wody może mieć także negatywny wpływ na jej akceptowalność przez konsumentów. W związku z tym, okres stwierdzonej warunkowej przydatności wody do spożycia powinien być możliwie jak najkrótszy.

W 2022 r. nie zgłaszano reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na obszarze objętym brakiem i warunkową przydatnością wody.

W 2021 roku wydano decyzję udzielającą zgody na odstępstwo od wymagań określonych w części B załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294)

dla jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczanej przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę Orchowiec gm. Gorzków na okres 3 lat tj. do 21.12.2024 r. dotyczących parametru azotany, ustalając na ten okres maksymalną dopuszczalną wartość tego parametru do 95 mg/l. Wartość wymagana prawnie nie może przekroczyć 50 mg/l wody.

Decyzja ta została wydana na wniosek Gminy Gorzków w związku z utrzymującymi się przekroczeniami parametru azotany w wodzie dostarczanej przez wodociąg Orchowiec.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie wydając powyższą decyzję, oparł się na opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH Państwowego Instytutu Badawczego, która stwierdzała, że z uwagi na niewielkie przekroczenie wartości parametrycznej dla azotanów w wodzie z omawianego wodociągu może być ona wykorzystywana przez pozostałe grupy konsumentów (z wyjątkiem niemowląt do 3. miesiąca życia) do celów spożywczych, pod warunkiem jednak, że czas trwania narażenia na podwyższone stężenia azotanów w wodzie będzie możliwe jak najkrótszy i ograniczony do okresu niezbędnego do przeprowadzenia działań naprawczych. Zasadniczo, nie powinien on trwać dłużej niż 3 lata, ograniczenie czasu narażenia jest głównym czynnikiem zmniejszającym zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie, mając na względzie bezpieczeństwo konsumentów zwiększył częstotliwość badania wody z tego wodociągu, przede wszystkim w zakresie azotanów, azotynów, jonu amonowego oraz parametrów mikrobiologicznych. W trakcie 2022 r. wydano 6 komunikatów o jakości wody dostarczanej przez wodociąg Orchowiec.

Zgodnie z § 20 ust. 1 pkt 2 RMZ w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, monitorowane i weryfikowane jest wywiązywanie się Gminy Gorzków z określonych w udzielonej zgodzie na odstąpienie obowiązków mających na celu zapewnienie należytej jakości dostarczanej wody, w tym wywiązywanie się z realizacji harmonogramu działań naprawczych. Gmina Gorzków w 2022 roku prowadziła badania jakości wody z wodociągu Orchowiec zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Krasnymstawie, uwzględniającym nakazy określone w decyzji udzielającej zgody na odstąpienie. Gmina Gorzków, zgodnie z nakazami decyzji, co 3 miesiące od dnia złożenia wniosku o udzielenie zgody na odstąpienie, przekazuje Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Krasnymstawie oraz Wojewodzie Lubelskiemu szczegółowe sprawozdanie z podejmowanych działań naprawczych wraz z działaniami planowanymi do podjęcia w następnym okresie sprawozdawczym. Do końca 2022 roku do PSSE w Krasnymstawie wpłynęły 4 takie sprawozdania.

Ostatnie wyniki badania próbek pobieranych z wodociągu Orchowiec w sierpniu, wrześniu, październiku i listopadzie 2022 r. wykazywały zawartość azotanów poniżej 50 mg/l, a więc były zgodne z wymaganiami prawnymi. Natomiast wyniki badań próbek pobieranych w I połowie 2022 roku były zgodne z wymaganiami określonymi w przedmiotowej decyzji i nie przekraczały wartości 55 mg/l.

W 2022 r. wydano 2 oceny higieniczne na materiały i wyroby stosowane do uzdatniania wody oraz zweryfikowano materiały i wyroby stosowanego do dystrybucji wody w 1 wodociągu.

Oceniono stan sanitarno-higieniczny 18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (40 % wszystkich wodociągów w ewidencji). Właściwy stan sanitarny stwierdzono w 11 obiektach wodociągowych, wydano 7 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Na koniec 2022 roku stan sanitarno-techniczny 3 wodociągów oceniono jako niespełniający wymagań sanitarnych.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY CIEPŁEJ

Nadzór nad jakością wody ciepłej prowadzony jest przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294), który stanowi, że do badania ciepłej wody zobowiązane są podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. W 2022 r. przeprowadzono kontrolę jakości wody ciepłej w podmiocie leczniczym i 2 obiektach użyteczności publicznej. Pobrano do badań 15 próbek wody, z których przekroczenia stwierdzono w jednej próbce.

Prowadzono również nadzór nad przeprowadzaniem kontroli wewnętrznej jakości wody ciepłej przez obiekty zobowiązane do takiej kontroli. W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajduje się 39 obiektów zobowiązanych do wykonywania takich badań (35 obiektów w 2021 roku):

podmioty lecznicze - 4,
domy pomocy społecznej (z filiami) - 8,
hotele i pozostałe obiekty noclegowe – 6,
placówki oświatowe - 13,
inne (areszt śledczy, stadiony sportowe, klub fitness) - 8.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie wydał 4 decyzje stwierdzające średnie skażenie pałeczkami *Legionella* sp. instalacji wody ciepłej w 4 obiektach. Po przeprowadzonych przez właścicieli lub administratorów obiektów działaniach naprawczych, jakość wody ciepłej uległa poprawie.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY NA PŁYWALNIACH

Na terenie powiatu krasnostawskiego znajdują się 2 obiekty posiadające w swojej infrastrukturze basen/krytą pływalnię. W obu obiektach przeprowadzono kontrole jakości wody basenowej. Zgodnie z wymaganiami rozporządzenia M.Z. z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, jakość wody monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli/zarządców obiektów według opracowanych harmonogramów uzgadnianych z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Krasnymstawie. Użytkownicy obiektów byli informowani o jakości wody za pomocą komunikatów umieszczanych w widocznym miejscu w obiekcie oraz na jego stronie

internetowej. Obiekty te były również kontrolowane pod względem spełnienia wymagań sanitarno-technicznych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w § 4 ww. rozporządzenia zostały wydane roczne oceny jakości wody na pływalniach za 2021 rok, jakość wody oceniono jako odpowiadającą wymaganiom.

OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2022 r. znajdowało się 264 obiekty użyteczności publicznej. Są to: ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, obiekty hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, dworce autobusowe i kolejowe, tereny rekreacyjne, domy pogrzebowe, cmentarze i inne.

W 2022 r. przeprowadzono 117 kontrole w 77 obiektach (w 2021 r. przeprowadzono 74 kontrole w 59 obiektach, w 2020 r. przeprowadzono 99 kontrole w 56 obiektach, a w 2019 r. przeprowadzono 128 kontrole w 96 obiektach). Wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości.

Tabela 6. Obiekty użyteczności publicznej, w których stwierdzono nieprawidłowości w latach 2019-2022

Rok	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	% obiektów w których stwierdzono nieprawidłowości
2019	231	96	14	14,58
2020	246	56	7	12,50
2021	254	59	9	15,25
2022	264	77	9	11,69

Ustępy publiczne

W stosunku do roku 2021, do ewidencji nie wpisano nowych obiektów, natomiast wykreślono z ewidencji jeden ogólnodostępny w związku z likwidacją sklepu Tesco w Zakręciu. Do grupy ustępów publicznych zaliczono 1 ustęp skanalizowany stały w Krasnymstawie oraz ustępy tymczasowe typu TOI -TOI w Krasnymstawie, Gorzkowie oraz Izbicy. Wójtowie oraz Burmistrzowie mają podpisaną umowę z firmą TOI-TOI Polska z Warszawy, na całociowy serwis kabin (opróżnianie, dezynfekcja, mycie) 2x w tygodniu miasto Krasnymstaw, 2x w miesiącu gmina Gorzków, Izbica.

Do grupy ustępów ogólnodostępnych zaliczono ustępy usytuowane przy innych obiektach (Galeria Handlowa, stok Bobliwo). W 2022 r. skontrolowano 6 obiektów. Podczas kontroli sprawdzano stan sanitarno-higieniczno-techniczny obiektów i ich wyposażenia, gospodarke odpadami, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Domy Pomocy Społecznej i inne jednostki

Liczba obiektów w tej grupie nie uległa zmianie w stosunku do roku 2021. Do Domów Pomocy Społecznej zaliczone są cztery podmioty: DPS w Krasnymstawie z filiami w: Stężycy Nadwieprzańskiej, Bzowcu i Ostrowie Krupskim, DPS w Surhowie, DPS w Bończy oraz DPS w Żuławie. Do innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej zaliczone są: Dzienny Dom Pomocy Społecznej i Środowiskowy Dom Samopomocy w Krasnymstawie. W 2022 r. kontroli poddano 2 placówki. W obiektach kontrolowano stan sanitarno - techniczny pomieszczeń, postępowanie z bielizną, postępowanie z odpadami, postępowanie z odpadami medycznymi (w DPS -ach, w których są gabinety pielęgniarstwa), zaopatrzenie w środki do dezynfekcji. Nieprawidłowości stwierdzone w jednym obiekcie zostały bezzwłocznie usunięte, w związku z czym wydano decyzję umarzającą w całości wszczęte postępowanie.

Obiekty hotelarskie

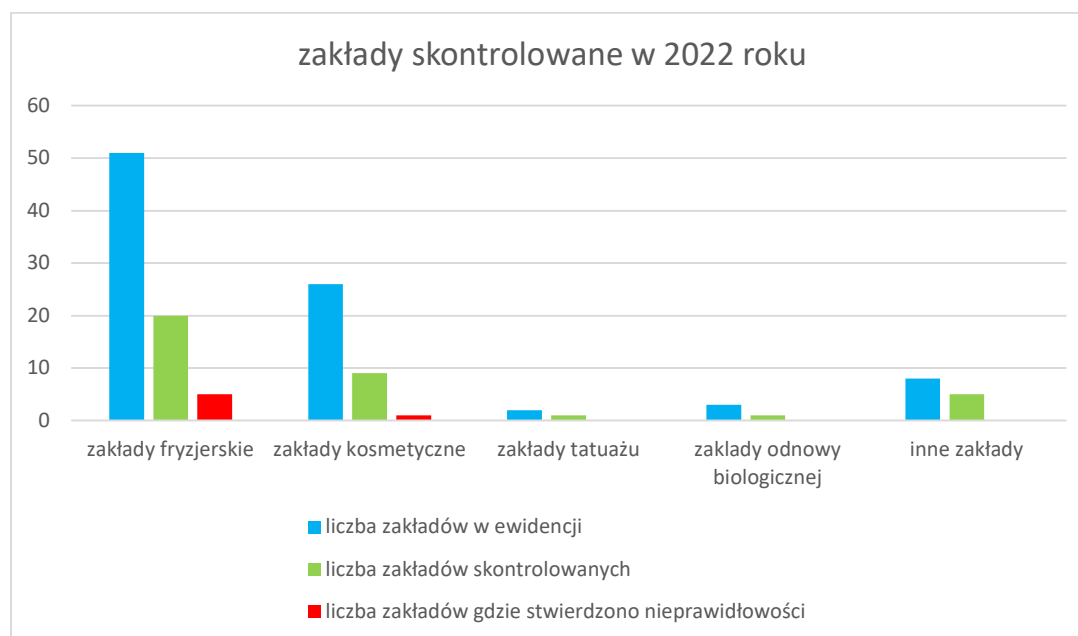
Do tej grupy obiektów zaliczono: 2 hotele oraz 20 innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie (pokoje noclegowe, gospodarstwa agroturystyczne). Liczba obiektów w tej grupie uległa zmianie w stosunku do 2021 roku, objęto nadzorem pole namiotowe na Błoniach w Krasnymstawie.

Przeprowadzono 8 kontroli obiektów tego typu. W trakcie kontroli sprawdzano stan sanitarno – porządkowy pomieszczeń, procedury sprzątanania, poprawność przechowywania sprzętu porządkowego, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowanie z odpadami komunalnymi, nadzór nad jakością wody ciepłej. W stosunku do jednego obiektu prowadzono postępowanie administracyjne, które zostało zakończone w 2022 r.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajduje się 90 obiektów świadczących usługi tego typu (zakłady fryzjerskie – 51, zakłady kosmetyczne – 26, zakłady tatuażu – 2, zakłady odnowy biologicznej – 3, inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług – 8.) W stosunku do 2021 roku przybyło 10 obiektów. Skontrolowano 37 zakładów, w 6 stwierdzono nieprawidłowości, które zostały usunięte i na koniec okresu sprawozdawczego żaden obiekt z tej grupy nie został wykazany jako zły. W trakcie kontroli sprawdzano wdrożenie procedur mających na celu ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, obecność deklarowanych środków do dezynfekcji, postępowanie z bielizną i odpadami komunalnymi. Aktualnie 22 zakłady, w których prowadzone są usługi kosmetyczne wyposażonych jest w autoklawy; w trakcie kontroli zwracano uwagę na odpowiednie zorganizowanie stanowiska do sterylizacji i poprawność korzystania z urządzeń. W trakcie czynności kontrolnych zwracano uwagę na odpowiednie zorganizowanie stanowiska do sterylizacji i poprawność korzystania z urządzeń. Podczas kontroli przeprowadzanych w okresie obowiązyującego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii sprawdzono zgodność z aktualnymi przepisami prawnymi i wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnemu – wszystkie skontrolowane w tym czasie zakłady posiadały opracowane procedury związane z zapobieganiem zakażeniom SARS-CoV-2.

Wykres 5. Zakłady skontrolowane w 2022 roku

Dworce autobusowe

Pod nadzorem sekcji znajdują się 3 dworce autobusowe. W 2022 r. skontrolowano 1 obiekt. W trakcie kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno – techniczny pomieszczeń dworcowych ze szczególnym uwzględnieniem sanitariatów dworcowych, postępowanie z odpadami oraz prowadzenie procesów dezynfekcji w okresie trwającego na terytorium Rzeczypospolitej Polski stanu epidemii. Skontrolowany dworzec sprzątany był codziennie przez pracowników, zaopatrzony w znaczny zapas środków do dezynfekcji powierzchni. Stan sanitarny dworca oceniono jako właściwy.

Dworce i stacje kolejowe

W ewidencji sekcji Higieny Komunalnej znajduje się 5 stacji kolejowych. W 2022 roku nie przeprowadzono kontroli obiektów z tej grupy. Nie prowadzono postępowań administracyjnych w stosunku do tej grupy obiektów.

Tereny rekreacyjne

Do tej grupy obiektów zaliczono piaskownice, skwery i parki z fontannami lub/i infrastrukturą inną (sportową, rekreacyjną), amfiteatry. W stosunku do 2021 roku liczba obiektów uległa zmianie - wpisano do ewidencji infrastrukturę rekreacyjno - turystyczną na Błoniach, ul. Kościuszki, Krasnystaw. Skontrolowano 15 piaskownic z placami zabaw dla dzieci. Wszystkie obiekty w dobrym stanie technicznym, z tablicami ostrzegawczo-informacyjnymi, piasek wizualnie czysty, wymieniany przed sezonem i uzupełniany w trakcie sezonu. Place ogrodzone. Przy placach znajdują się kosze na odpady komunalne. W trakcie

kontroli sprawdzano faktury za zakup piasku. Skontrolowano też 1 amfiteatr i 1 skwer. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i tę grupę obiektów oceniono jako dobrą.

Cmentarze

Na obszarze powiatu krasnostawskiego znajduje się 26 cmentarzy, które są objęte nadzorem sekcji Higieny Komunalnej. Zakres kontroli cmentarzy to przede wszystkim gospodarka odpadami pochodzącymi z cmentarza, gdyż w tym zakresie stwierdzanych jest najwięcej nieprawidłowości, stan porządkowy cmentarzy, dostęp do wody – zabezpieczenia w przypadku studni kopanych, stan sanitarny ubikacji znajdujących się przy cmentarzach. Skontrolowano 11 cmentarzy, przeprowadzono 13 kontroli, zakończono 2 postępowania administracyjne rozpoczęte w 2021 roku dotyczące uporządkowania gospodarki odpadami pochodzącymi z cmentarza. Wiele cmentarzy w naszym powiecie ma już uregulowaną gospodarkę odpadami pochodzącymi z cmentarza, jednak w dalszym ciągu jest to zagrożenie, które wymaga właściwych rozwiązań.

Domy przedpogrzebowe

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajdują się 2 obiekty tego typu. W 2022 roku nie przeprowadzono kontroli obiektów z tej grupy. Nie prowadzono postępowań administracyjnych w stosunku do tej grupy obiektów.

Inne obiekty

Ta grupa obiektów obejmuje: apteki – 24, place targowe – 3, stadiony, hale sportowe, sale zabaw, kina, muzea – 13, przystanki PKS – 10, stacje paliw – 8, parkingi – 4, magiel – 1 pralnia, punkt przyjęcia odzieży do prania – 2. Skontrolowano 4 obiekty z tej grupy, wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości i zakończono 2 postępowania administracyjne wszczęte w 2021 roku.

Stan sanitarny środków transportu

W 2022 r. skontrolowano 4 autobusy komunikacji publicznej. W trakcie kontroli autobusów do przewozu ludzi sprawdzano zagadnienia dotyczące stanu sanitarnego wnętrza i wyposażenia autobusów, sposobu przeprowadzania sprzątanego i mycia samochodów, skontrolowano zagadnienia dotyczące postępowania z odpadami, zwracano uwagę na przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w trakcie trwającego stanu epidemii; nie stwierdzono nieprawidłowości.

Informacja o aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w nadzorowanych obiektach.

W nadzorowanych obiektach użyteczności publicznej nie stwierdzono łamania wymagań ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Podsumowanie

1. Priorytetem w pracy sekcji w 2022 roku był nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz urządzeniami wodociągowymi, kontrole obiektów ogólnodostępnych, takich, z których korzysta znaczna liczba osób, a także zakładów świadczących usługi upiększania ciała.
2. W związku z sytuacją która ma miejsce za wschodnią granicą Polski i masowym napływem uchodźców, prowadzono również wizytacje w miejscach pobytu cudzoziemców (obiekty noclegowe). Stwierdzono, że miejsca noclegowe były dobrze przygotowane, a ewentualne niedociągnięcia bezzwłocznie usuwane.
3. W stosunku do 2021 roku zmniejszyła się liczba wydanych decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia. W 2021 roku wydano 16 decyzji o braku przydatności do spożycia, 6 o warunkowej przydatności do spożycia i 1 decyzji udzielającej zgody na odstępstwo od wymagań dla jakości wody w zakresie parametru azotany, podczas gdy w 2022 roku decyzji o braku przydatności wody do spożycia wydano 9, a o warunkowej przydatności 6, przy czym decyzje te dotyczyły mniejszej ilości wodociągów. Powyższe dane mogą pozwolić na stwierdzenie, że został wzmożony nadzór nad wodociągami prowadzony przez zarządców wodociągu na terenie powiatu krasnostawskiego poprzez stałe monitorowanie pracy urzędów wodociągowych, bezzwłoczne działania w przypadku notowanych przekroczeń parametrów wskaźnikowych, jak również, w przypadku Urzędów Gmin, starania w rozwiązywaniu problemów związanych z gospodarką ściekową na obszarach sąsiadujących z czynnymi i nieużytkowanymi ujęciami wody.
4. Natomiast w stosunku do 2021 roku wzrosła liczba stwierdzanych przekroczeń bakterii Legionella sp. w instalacjach wody ciepłej. Można przypuszczać, że wynika to ze wzrostu liczby wykonanych badań w tym kierunku, co związane jest ze skuteczniejszym egzekwowaniem tego obowiązku wśród podmiotów zobowiązanych do badania jakości wody ciepłej, oraz większej świadomości właścicieli i zarządców obiektów.

6. Ocena stanu sanitarnego pionu Higieny Żywności i Żywienia

W roku 2022 w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie, ujęto 4912 zakładów, w tym 4901 zakładów żywnościowo-żywnościowych, 1 wytwórnię materiałów do kontaktu z żywnością i 10 obiektów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością. Wśród zakładów żywnościowo-żywnościowych nadzorem objęto 4375 zakładów produkcji żywności, w tym 32 zakłady produkcyjne (1 wytwórnia lodów, 3 automaty do lodów, 9 piekarni, 6 ciastkarni, 1 browar, 1 zakład zbożowo-młynarski, 1 wytwórnia octu, 1 cukrownia oraz 9 innych wytwórni żywności) oraz 4343 podmioty produkcji pierwotnej i działań powiązanych. Ponadto objęto 368 zakładów obrotu żywnością, 94 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego oraz 64 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W ramach prowadzonego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia w roku 2022 skontrolowano 279 zakładów, w których łącznie przeprowadzono 426 kontroli. W stosunku do liczby obiektów ujętych w rejestrze prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie w roku sprawozdawczym, zgodnie z kategoryzacją ryzyka, do kategorii ryzyka niskiego (N) zakwalifikowano 1898 obiektów, do kategorii ryzyka średniego (S) zakwalifikowano 236 obiektów oraz do kategorii wysokiego ryzyka (W) 2778 obiekty.

W obiektach objętych nadzorem w roku 2022 zaplanowano 270 kontroli. W procesie planowania uwzględniano ogólną ocenę potencjalnego ryzyka w zakresie bezpieczeństwa i jakości zdrowotnej, na które mogła być narażona żywność podczas produkcji lub w obrocie, rodzaj asortymentu produkowanego lub wprowadzanego do obrotu, przeznaczenie żywieniowe produktu, wielkość zakładu, ocenę realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej GHP, dobrej praktyki produkcyjnej GMP oraz zasad systemu HACCP w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz proponowaną częstotliwość kontroli dla danego zakładu ustaloną przy pomocy arkusza oceny zakładu. W roku sprawozdawczym zgodnie z planem skontrolowano 232 zakłady, co stanowi 85% realizacji planu kontroli.

W roku 2022 ramach prowadzonego nadzoru w skontrolowanych zakładach przeprowadzono następujące kontrole:

- 247 kontroli kompleksowych, w tym 230 kontroli kompleksowych wynikających z planu kontroli oraz 17 kontroli nieplanowanych m. in. kontrole podczas wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, kontrole środków transportu należących do zatwierdzonych zakładów i stanowiących ich część;
- 101 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń wynikających z decyzji i/lub protokołów kontroli sanitarnych;
- 38 kontroli zakładów w zakresie oceny zgodności z obowiązującym prawem żywnościowym, w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenia zakładów i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu w rozszerzonym zakresie działalności;
- 23 kontrole interwencyjne, w tym 6 kontroli w związku ze zgłoszeniami w ramach systemu RASFF i prowadzonymi postępowaniami w tym zakresie (1 kontrola podmiotu produkcji

pierwotnej, 4 kontrole w magazynach hurtowych, 1 kontrola w obiekcie obrotu materiałami), 2 kontrole w związku z otrzymanymi nieprawidłowymi wynikami badań próbek pobranych w ramach urzędowej kontroli (2 kontrole w sklepach spożywczych) oraz 15 kontroli w związku ze zgłoszeniami konsumentów dotyczącymi m. in. niewłaściwej jakości wprowadzanych o obrotu środków spożywczych (jabłek, kiełbasy cienkiej lubelskiej, podudzi z kurczaka, drożdżówki z oznakami pleśni, jajek), nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego oraz nieprzyjemnego zapachu wydzielającego się z urządzeń chłodniczych służących do przechowywania mięsa świeżego (drobiowego, wieprzowego i wołowego), niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, wyposażenia zakładu i braku higieny pracownika w sklepach spożywczych, niewłaściwych zasad higieny podczas wydawania posiłków obiadowych i niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczenia, gdzie dzieci spożywają posiłki oraz zastrzeżeń co do jakości posiłków i wielkości porcji w stołówkach szkolnych oraz niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego otoczenia zakładu, pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia, niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności produkowanej, przygotowywanej i serwowanej w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego;

- 17 kontroli tematycznych, w tym 2 kontrole tematyczne planowane w aptekach, 9 kontroli w zakresie oceny oznakowania środków spożywczych, w tym suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności wzbogacanej, 4 kontrole w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego punktów noclegowych (miejsce pobytu tymczasowego) w związku z zapewnianiem wyżywienia w ramach pomocy dla uchodźców z Ukrainy, 1 kontrola tematyczna w zakresie oceny produkowanych suplementów diety oraz ich sprzedaży przez internet, 1 kontrola tematyczna w zakresie oceny dobrostanu zwierząt w okresie przedświątecznym.

Ponadto w związku z trwającą na terenie Polski epidemią COVID-19, pracownicy pionu Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzili wspólnie z policją 18 kontroli obiektów obrotu żywnością w zakresie przestrzegania obowiązków wynikających z aktów prawnych ustanawiających określone ograniczenia, nakazy i zakazy w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze są zobowiązane do opracowania, wdrożenia i utrzymania stałych procedur na podstawie zasad HACCP tj. Systemu Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli. Wymóg nie ma zastosowania do produkcji podstawowej (pierwotnej) oraz zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Podmioty te są zobowiązane do opracowania i stosowania Dobrych Praktyk Higienicznych i Produkcyjnych (GHP i GMP). Również w części przedsiębiorstw sektora spożywczego, w których nie dokonuje się wytwarzania, przetwarzania czy przygotowywania żywności, procedury HACCP wdrożone są z zachowaniem zasady elastyczności, a wszystkie zagrożenia kontrolowane są poprzez wdrożenie warunków wstępnych tj. Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) oraz Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP). W roku sprawozdawczym zwracano uwagę na funkcjonowanie w obiektach żywnościowo-żywnościowych systemów kontroli wewnętrznej opartych na zasadach systemu HACCP. Oceny stosowanych w zakładach systemów kontroli wewnętrznej dokonywano podczas kontroli kompleksowych, kontroli tematycznych oraz podczas kontroli interwencyjnych. W odniesieniu do obiektów wykazanych według rejestru zakładów ogółem stwierdzono wdrożenie zasad GHP/GMP w 791 zakładach oraz w 502 zakładach wdrożenie systemu HACCP. Natomiast

analizując główne grupy obiektów stwierdzono, że w grupie zakładów produkcji żywności stwierdzono w 313 obiektach wdrożenie zasad GHP/GMP oraz w 25 obiektach wdrożenie zasad systemu HACCP, w grupie zakładów obrotu po 334 obiektów z wdrożeniem zasad GHP/GMP i systemu HACCP, natomiast w grupie zakładów żywienia zbiorowego po 143 obiekty

z wdrożeniem zasad GHP/GMP i systemu HACCP. Największy odsetek z wdrożonymi systemami kontroli wewnętrznej stanowią zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, w szczególności stołówki szkolne i przedszkolne, które utrzymywane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym i stałe procedury GHP/HACCP są wdrażane i utrzymywane w tych obiektach. W małych przedsiębiorstwach, takich jak sklepy i zakłady małej gastronomii, które prowadzą działalność w zakresie sprzedaży środków spożywczych z przewagą środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych lub prowadzą prosty proces przetwórczy, bazujący na półproduktach i gotowych wyrobach, jak to ma miejsce w zakładach typu „fast-food” oraz gdy działalność praktycznie ogranicza się do sprzedaży napojów alkoholowych np. w pijalniach piwa, uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności, przestrzeganie zasad GHP i GMP. W większości przypadków było to przestrzeganie instrukcji GHP oraz nadzorowanie etapów przyjęcia towarów i przechowywania środków spożywczych, ze szczególnym uwzględnieniem środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji (zapisy, rejestry). Ponadto wdrożenie zasad GHP uznano w 288 przypadkach producentów prowadzących produkcję pierwotną i działania powiązane.

W wyniku działalności represyjnej w roku 2022 wydano 97 decyzji administracyjnych, w tym 57 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładów, 11 decyzji zmieniających ostateczną decyzję w zakresie terminu wykonania obowiązków, 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne, 1 decyzję o wygaśnięciu decyzji ostatecznej wydanej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie oraz 26 decyzji w związku z nieprawidłowym wynikiem badanej próbki wody pochodzącej z gminnego wodociągu i zakazującej stosowania w zakładach wody pochodzącej z gminnego wodociągu. Ogólna liczba decyzji w porównaniu z rokiem 2021 wzrosła o 11, co wynika z większej liczby przeprowadzonych kontroli. W roku 2022 nie wydawano decyzji unieruchomienia/przerwania działalności całego lub części zakładu oraz zakazu wprowadzania produktu do obrotu.

W roku 2022 nałożono 46 mandatów karnych na kwotę 7 050,00 zł. za kontrole, w wyniku których stwierdzano naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz za kontrole sprawdzające wydawano decyzje opłatowe, w sumie wydano 140 decyzji opłatowych na kwotę 11 325,00 zł. Liczba decyzji opłatowych w roku 2022 znacznie wzrosła w stosunku do liczby decyzji wydanych w 2021 roku, co wynikało z większej liczby przeprowadzonych rekontroli. W wyniku prowadzonego postępowania egzekucyjnego wydano 1 postanowienie i tytuł wykonawczy o nałożeniu grzywny na kwotę 500,00 zł oraz 2 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie umorzenia grzywny oraz o odmowie umorzenia kosztów egzekucyjnych w postaci opłaty w kwocie 50,00 zł.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W roku 2022 pobrano do badań zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na

rok 2022” łącznie 151 próbek, w tym 146 próbek żywności i 5 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W roku 2022 nie pobierano próbek spoza planu. W porównaniu do roku 2021 liczb próbek uległa zwiększeniu z 141 próbek do 151 w 2022 roku. Pobrane próbki żywności badano w następujących kierunkach: mikrobiologia, zawartość metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałość pestycydów, zawartość substancji dodatkowych, mikotoksyny, azotany, oleje mineralne, GMO, zawartość glutenu, WWA, izomery trans, skażenia promieniotwórcze, akryloamid, organoleptyka, zawartość składników mineralnych i znakowanie, napromienianie żywności, alkaloidy tropanowe, alkaloidy pirolizydynowe, alergeny, zawartość jodu w soli kuchennej, zawartość witamin rozpuszczalnych w tłuszczach, znakowanie, zawartość kwasów tłuszczowych nienasyconych, zawartość kwasu erukowego oraz izolacja i oznaczenie oporności E. coli opornych na cefalosporyny. Natomiast materiały i wyroby do kontaktu z żywnością badane były w następujących kierunkach: migracja specyficzna ołowiu i kadmu z wyrobów ceramicznych, migracja specyficzna do substancji modelowej TENAX z materiałów do kontaktu z żywnością, suma I-rzędowych amin aromatycznych w przyborach kuchennych z poliamidu (nylonu), migracji globalnej z materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych.

W roku 2022 wykazano 2 próby kwestionowane, które zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Liczba próbek kwestionowanych zwiększyła się, gdyż w roku 2021 nie było żadnej próby kwestionowanej. Jedną z zakwestionowanych próbek to warzywa mrożone, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich – kadmu. Próbkę pobrano w zakładzie obrotu żywnością i przekazano do badań do Działu Laboratoryjnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie, w celu oceny zgodności z wymaganiami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1881/2006 z późn. zm. Zgodnie z otrzymanym sprawozdaniem z badań stwierdzony poziom zanieczyszczenia metalami ciężkimi - kadmem w przedmiotowej próbce żywności wyniósł 0,142 mg/kg i przekroczył najwyższy dopuszczalny poziom kadmu określony w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 1881/2006 z dnia 19 grudnia 2006, który wynosi 0,10 mg/kg. Po otrzymaniu wyniku przedstawiciele PPIS w Krasnymstawie przeprowadzili kontrolę interwencyjną w sklepie, w którym pobrano próbkę, zabezpieczono 5 opakowań produktu z zakwestionowanym numerem partii i PPIS w Krasnymstawie wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności, nakazującą wycofanie z obrotu handlowego zakwestionowany produkt. W toku dalszych działań PPIS w Krasnymstawie powiadomił o przedmiotowej sprawie i przekazał sprawozdanie z badań do producenta kwestionowanego produktu, do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, właściwego ze względu na siedzibę producenta. Ponadto powiadomiony został Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, na terenie, którego znajduje się zakład, z którego dystrybuowano kwestionowany produkt do sklepu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie przesłał do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w ramach systemu RASFF, formularz powiadomienia dot. przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich – kadmu.

Drugą zakwestionowaną próbką to pieczywo żytnie chrupkie. Próbkę pobrano w zakładzie obrotu żywnością i przekazano do badań do Laboratorium Zakładu Bezpieczeństwa Żywności Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, w celu monitoringu obecności akryloamidu w ramach realizacji planu

urzędowej kontroli żywności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2022. Zgodnie z otrzymanym sprawozdaniem z badań uzyskany wynik przekraczał wartość poziomu odniesienia akryloamidu. Po otrzymaniu wyniku przedstawiciele PPIS w Krasnymstawie przeprowadzili kontrolę interwencyjną w obiekcie, w którym została pobrana próba, w wyniku której zabezpieczono 1 opakowanie przedmiotowego produktu z zakwestionowanym numerem partii. PPIS w Krasnymstawie powiadomił o przedmiotowej sprawie oraz przesłał wyniki badań do producenta kwestionowanego produktu oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, właściwego ze względu na siedzibę producenta. W toku dalszych działań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie przesłał do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w ramach systemu RASFF, formularz powiadomienia dot. przekroczenia w badanym produkcie wartości poziomu odniesienia akryloamidu określonego w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 2017/2158 z dnia 20 listopada 2017 r. ustalającym środki łagodzące i poziomy odniesienia służące ograniczeniu obecności akryloamidu w żywności (*Dz. Urz. UE L 304 z 21.11.2017, s. 24*).

W roku sprawozdawczym pobrano do badań 16 próbek od producentów produkcji pierwotnej. Do badań pobrano 5 próbek w kierunku pozostałości pestycydów, w tym 2 próbki wiśni, 2 próbki porzeczki czarnej i 1 próbka kapusty. Ponadto od producentów produkcji pierwotnej pobrano 2 partie próbek malin, każda składająca się z 5 próbek z tej samej partii w kierunku mikrobiologii (10 próbek) oraz 1 próbkę porzeczki czarnej w kierunku skażenia promieniotwórcze.

W ramach wykonywania programu badania pozostałości pestycydów w żywności importowanej realizowanego we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi pobrano 1 próbkę żywności z obrotu handlowego z grupy maliny, borówki, jagody leśne – borówka amerykańska, kraj pochodzenia: Hiszpania, która przebadana została w laboratorium Instytutu Ogrodnictwa Zakładu Badania Bezpieczeństwa Żywności w Skierniewicach. W badanej próbce nie stwierdzono przekroczenia pestycydów.

W roku 2022, w ramach realizacji przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz Inspekcję Weterynaryjną „Planu działania na rzecz zwalczania rosnącego zagrożenia związanego z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe”, pobrano w zakładzie obrotu żywnością 2 próbki żywności – mięso brojlerów kurzych i mięso indycze w kierunku izolacji i oznaczenia oporności E. Coli (szczepy odporne na cefalosporyny). W badanych próbkach nie wykryto niezgodności.

Podczas kontroli obiektów, w których stosowane są tłuszcze do smażenia (m. in. w ciastkarni, w piekarniach z działem ciastkarskim oraz w zakładach gastronomicznych) dokonywano ocen zawartości związków polarnych w tych tłuszczach, metodą szybkich testów OleoTest. Dokonano 16 ocen tłuszczów wykorzystywanych do smażenia. Nieprawidłowości nie stwierdzono – zawartość związków polarnych nie przekraczała 25%.

Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi i środkami masowego przekazu

W ramach Planu Działania na rok 2022 realizowanego zgodnie z Porozumieniem z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego

zaplanowano 4 obiekty do wspólnych kontroli. Plan wspólnych kontroli został wykonany w 100%. Przeprowadzono 4 wspólne kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej - 1 kontrola plantacji truskawek (PIS i PIORIN), 1 kontrola plantacji wiśni (PIS, IOŚ) oraz 2 kontrole plantacji malin (PIS i PIORIN). W wyniku przeprowadzanych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto w ramach realizacji Planu Działania na 2022 r. zaplanowano pobór 2 partii próbek produktów pierwotnych (2x5 próbek z jednej partii). Plan został wykonany i podczas wspólnych kontroli z PIORIN pracownicy PIS pobrali do badań 2 partie produktów pierwotnych: malin (2x5 próbek z jednej partii). Próbkę została przebadana w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (analit: E coli β -glukuroidazododatnie) w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Chełmie. Żadna próbka nie została zdyskwalifikowana.

W roku sprawozdawczym nawiązywano współpracę z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie przekazania informacji o stwierdzeniu przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu - glifosatu w kaszy gryczanej prażonej, która została wyprodukowana z surowca (ziarna gryki) zakupionego od producenta rolnego pochodzącego z powiatu krasnostawskiego. Informację przekazano do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Lublinie, Oddział w Chełmie.

W roku 2022 kontynuowano współpracę z Inspekcją Weterynaryjną. W związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń (ASF), w ramach współpracy w roku 2022 przeprowadzono 10 wspólnych kontroli na targowiskach, w tym 1 wspólną kontrolę w zakresie oceny dobrostanu zwierząt w okresie przedświątecznym. Powiatowy Lekarz Weterynarii w roku sprawozdawczym 3 razy przekazywał do PPIS w Krasnymstawie zawiadomienie o wystąpieniu ogniska choroby *Salmonella enteritidis* w gospodarstwach utrzymujących brojlery kurze i znajdujących się na terenie powiatu krasnostawskiego. W wyniku przeprowadzanych postępowań wyjaśniających uzyskano informacje, że brojlery pochodzące ze zgłaszanych gospodarstw nie trafiały do obrotu. Ponadto w ramach współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Krasnymstawie przekazywano do wiadomości i wykorzystania służbowego informacje uzyskane w ramach systemu RASFF. W roku 2022 do PPIS w Krasnymstawie wpłynęła interwencja w sprawie niewłaściwej jakości kefiru, którego producentem był zakład znajdujący się pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krasnymstawie, w związku z czym sprawa została przekazana do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami.

Ocena stanu sanitarnego bloków żywienia w zakładach służby zdrowia

W rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie w tej grupie zakładów wpisany jest jeden obiekt - blok żywienia w szpitalu. Jest to placówka realizująca żywienie pacjentów w formie własnego bloku żywienia zlokalizowanego w strukturze organizacyjnej szpitala - Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie.

W roku sprawozdawczym w obiekcie tym zostały przeprowadzone 3 kontrole sanitarne, w tym 1 kontrola kompleksowa planowana oraz 2 kontrole sprawdzające w związku

z wydaniem decyzji administracyjnej w 2021 roku. W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono, że nieprawidłowości zostały usunięte i postępowanie administracyjne zostało zakończone. Podczas kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2022 roku dokonano oceny funkcjonowania zakładu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego. Pomieszczenia kuchenne bloku żywienia funkcjonują od wielu lat i ich stan techniczny wymaga poprawy, dlatego też w trakcie kontroli zostały stwierdzone nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami została wydana 1 decyzja nakazująca poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektu oraz nakazująca zapewnienie prawidłowej realizacji procedur dobrej praktyki higienicznej GHP.

W bloku żywienia Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie dokonano oceny sposobu żywienia pacjentów. Oceny dokonano metodą teoretyczną poprzez wykorzystanie metod jakościowych oceniających elementy znacząco wpływające na prawidłowość zaplanowanych i zrealizowanych racji pokarmowych w całodziennych jadłospisach. Wykorzystano punktowe metody oceny. W jednej z metod oceniony jadłospis dekadowy otrzymał ocenę dostateczną, co oznacza, że stwierdzono pewne błędy, które można wyeliminować, w innej metodzie jadłospis został oceniony jako dobry, natomiast w kolejnej metodzie analizowany jadłospis uzyskał ocenę końcową, w której sposób żywienia wymaga poprawy w szczególności w zakresie: zwiększenia częstotliwości podawania ryb, obecności białka pełnowartościowego (zwierzęcego lub strączkowego) w głównych posiłkach, zwiększenia różnorodności produktów węglowodanowych obejmujących kasze, ryż, makarony, płatki zbożowe, pieczywo i ziemniaki, zwiększenia ilości i różnorodności owoców oraz nie powtarzania w dekadzie tych samych potraw.

Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego, w tym w jednostkach systemu oświaty

Podczas kontroli kompleksowych w nadzorowanych jednostkach oświaty, t.j. w stołówkach szkolnych, w przedszkolnych, w internatach, w zakładach specjalnych i wychowawczych oraz podczas organizowanego wypoczynku letniego i zimowego dokonywano oceny jadłospisów w oparciu o postanowienia rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (*t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1154*). Podczas dokonywania ocen jadłospisów stwierdzano, że wszystkie kontrolowane jednostki wdrażały wymagania ww. rozporządzenia. Na podstawie ocenianych jadłospisów uznawano, że posiłki są urozmaicone i zawierają składniki z różnych grup produktów, w tym mięso, przetwory mleczne, przetwory zbożowe oraz owoce i warzywa. Z informacji uzyskiwanych od osób opracowujących jadłospisy oraz z oceny stanów magazynowych stwierdzano, że zupy, sosy oraz inne potrawy sporządzane były z naturalnych składników bez użycia koncentratów spożywczych. W ciągu tygodnia podawane były nie więcej niż dwie porcje potrawy smażonej, a do smażenia używany był odpowiedni olej roślinny rafinowany. Raz w tygodniu była podawana porcja ryby. W ocenianych jadłospisach każdego dnia podawane były co najmniej dwie porcje mleka lub produktów mlecznych oraz

jedna porcja z grupy mięso, jaja, orzechy lub nasiona roślin strączkowych. W jadłospisach obecne były warzywa lub owoce w każdym z posiłków i w różnych postaciach, zarówno w postaci świeżej, jak i przetworzonej (sałatek, surówek). Oceniano, że napoje sporządzane na miejscu nie zawierały więcej niż 10 g cukrów w 250 ml produktu gotowego do spożycia. Produkty zbożowe obecne były każdego dnia w różnych posiłkach. Realizacja wymagań ww. rozporządzenia ma na celu ograniczenie spożycia dużych ilości soli, cukru i tłuszczu występujących w produkowanych posiłkach lub w produktach serwowanych w zakładach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty, co przyczynia się do zmniejszenia nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży.

Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letnim (czerwiec-wrzesień)

Na terenie objętym nadzorem w okresie letnim tj. czerwiec-wrzesień 2022 wzmocnionym nadzorem objęte zostały obiekty żywnościowo-żywnościowe zlokalizowane przy trasach turystycznych, przy trasach przemieszczania się turystów oraz obiekty, w których w tym okresie wzmocniony jest ruch turystów m. in. gospodarstwa agroturystyczne. W roku sprawozdawczym nadzorem objęto 25 obiektów żywnościowo-żywnościowych, w tym 12 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, 12 zakładów małej gastronomii oraz 1 automat do lodów. Skontrolowanych zostało 12 obiektów, w których łącznie przeprowadzono 15 kontroli.

Wśród skontrolowanych obiektów nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach (1 restauracja oraz 1 zakład małej gastronomii).

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia;
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny sprzętu stykającego się z żywnością (m. in. brudne urządzenia chłodnicze oraz zamrażarki)
- brak przestrzegania i wdrożenia procedur opartych na zasadach GHP i systemu HACCP.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w kontrolowanych obiektach nałożono

2 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 200,00 zł. Wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W obu obiektach przeprowadzono kontrole sprawdzające, w wyniku których ustalono, że nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej i sanitarno-technicznej zostały wyeliminowane.

W wykazanych obiektach żywnościowo-żywnościowych w okresie letnim nie stwierdzono zatruc pokarmowych i nie pobierano próbek żywności oraz wymazów sanitarnych.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF)

W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie przesłał do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 2 powiadomienia w ramach systemu RASFF. Zgłaszane powiadomienia związane były z nieprawidłowymi wynikami prób żywności pobranymi w ramach urzędowej kontroli żywności i dotyczyły:

- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich – kadmu w produkcie warzywa mrożone
- przekroczenia wartości poziomu odniesienia akryloamidu w próbce pieczywo żytnie chrupkie.

W roku sprawozdawczym brano udział w 26 przypadkach postępowania w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych, które zostały zgłoszone do PPIS w Krasnymstawie. Prowadzona działalność polegała przede wszystkim na monitorowaniu wycofywania przez przedsiębiorców produktów, które mogły być niebezpieczne dla zdrowia lub życia konsumentów. W związku ze zgłoszeniami w systemie RASFF w obiektach żywnościowo-żywnieniowych przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne. W pozostałych przypadkach działania związane z monitorowaniem wycofywania z obrotu kwestionowanych produktów były dokumentowane w formie notatki służbowej przeprowadzonej po rozmowie telefonicznej z przedstawicielami obiektów, które dystrybuowały produkty objęte powiadomieniami.

Przekazane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie powiadomienia najczęściej dotyczyły:

- stwierdzenia tlenku etylenu w produktach m.in. w ekstrakcie z pędów bambusa, który został wykorzystany jako surowiec przy produkcji suplementu diety pn. Kerabione; w produkcie Garcynia Cambogia Extract, który został wykorzystany do produkcji batonów „Baton Waniliowy cappuccino”; w produkcie Garcynia Cambogia Extract, który został wykorzystany do produkcji produktu „APTEO” Herbatka dla odchudzających się”;
- zanieczyszczenia fragmentami szkła surowca wykorzystywanego do produkcji batonów marki Vitabella BA! YEMGO;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości mealaksylu w produkcie „Cukinia” pochodzącym z Turcji;
- stwierdzenia obecności ciała obcego pochodzenia nieorganicznego (kawałki tworzywa sztucznego) w produkcie pn. ALMOND BUTTER Pasta Migdałowa Planta;
- przekroczenia benzo[a]pirenu w produkcie pn. ” Kiełbasa wiejska Pieczona, kiełbasa wieprzowa, średnio rozdrobniona, wędzona, pieczona”;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów: propikonazolu i tlenku fenbutatyny w cytrynach pochodzących z Turcji; chlorpiryfosu i chlorpiryfosu metylowego w produkcie: Grejprut, pochodzącym z Turcji; w produkcie „Mus jabłko mango banan Kubuś Baby”;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu migracji 4,4’ diaminodifenylometanu, aniliny oraz sumy migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych w wyrobie pn. Szczypce uniwersalne 23 cm Ambition;
- stwierdzenia obecności Salmonella w próbkach skór z szyjek z kurczaka oraz elementach drobiowych;
- wykrycia białka orzeszków ziemnych w płynnej lecytynie sojowej stanowiącej dodatek do produkcji suplementów diety pn. Ekstrakt z żurawiny z witaminą C, Żurawit oraz SuperOptic;
- stwierdzenia ponadnormatywnego zanieczyszczenia aflatoksyną B1 i sumą aflatoksyn w produkcie pn. Figi suszone, wyprodukowane w Turcji;
- suplementu diety pn. PWOMAX Kiwi Strawberry, pochodzącego prawdopodobnie ze Stanów Zjednoczonych, zawierającego substancję DMBA (syntetyczną substancję dopingującą);

- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w próbce produktu „Rodzynki sultańskie”;
- wystąpienia składnika *Artemisia annua* jako niedozwolonej nowej żywności w ofercie internetowej produktu pn. Artemizyna, marki Medica Herbs.

Podczas przeprowadzanych kontroli interwencyjnych i rozmów telefonicznych uzyskiwano informacje, że zgłaszane w ramach systemu RASFF produkty stanowiące potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów w wielu przypadkach były wycofywane z obrotu w ramach podejmowanych działań przez przedsiębiorców.

Sprzedaż internetowa środków spożywczych, w tym suplementów diety

W Sekcji Higieny Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie dokonywane jest śledzenie portali internetowych oferujących do sprzedaży środki spożywcze, w tym suplementy diety. Czynności związane z monitorowaniem stron internetowych są rejestrowane z podaniem nazwy strony, nazwy środka spożywczego i daty sprawdzenia. W roku 2022 dokonano ww. oceny 59 stron internetowych na różnych portalach. Ponadto w ramach bieżącego nadzoru w roku sprawozdawczym dokonano oceny 2 stron internetowych podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu krasnostawskiego, na których ocenie poddano sposób prezentacji i reklamy 7 suplementów diety. Nieprawidłowości w oznakowaniu ocenianych produktów nie stwierdzano oraz nie podejmowano działań administracyjnych.

Nadzór nad obrotem grzybami

W roku sprawozdawczym łącznie udzielono 40 porad grzybowych w zakresie określania przynależności gatunkowej ocenianych grzybów. Ponadto w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie jest możliwość uzyskania atestów na sprzedaż grzybów świeżych. W roku sprawozdawczym wystawiano 2 atesty na świeże grzyby leśne wprowadzane do obrotu. W PSSE w Krasnymstawie poradnictwo grzybowe prowadzone jest przez 2 osoby, z których jedna osoba posiada świadectwo grzyboznawcy, natomiast druga osoba posiada świadectwo klasyfikatora grzybów świeżych. W siedzibie PSSE w Krasnymstawie funkcjonuje Punkt Poradnictwa Grzybowego. Porady udzielane są od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-9.00 oraz 14.00-15.00.

W 2022 roku podczas imprez masowych na terenie powiatu krasnostawskiego przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie prowadzali działania akcyjne związane z profilaktyką zatruc grzybami obejmującą poradnictwo tematyczne oraz rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych. Ponadto materiały te rozdawane były w placówkach oświatowych oraz w obiektach organizujących wypoczynek letni dzieci i młodzieży. Działania te były również prowadzone podczas akcji profilaktyki zdrowotnej „Mobilna Strefa Zdrowia” realizującej projekt pod nazwą „Zdrowe życie” wdrażany we współpracy PZU, Ministra Zdrowia, Ministra Aktywów Państwowych, NFZ, a patronat honorowy objęła Para Prezydencka, w której uczestniczyli pracownicy pionu żywności.

W sezonie jesiennym roku 2022 zorganizowano wystawę grzybową pn. „Poznaj grzyby”. Przedstawiciele działu Higieny Żywności i Żywienia wzięli udział w przygotowaniach do wystawy, które polegały na zbieraniu grzybów w lasach zlokalizowanych na terenie powiatu krasnostawskiego, tworzeniu kompozycji, układaniu grzybów i dekoracji oraz prezentowaniu podczas wystawy dzieciom, młodzieży oraz innym osobom zainteresowanym zebrane grzyby. Ponadto grzyboznawca oznaczał i opisywał zebrane grzyby jadalne, niejadalne oraz trujące, a podczas wystawy udzielał poradnictwa grzybowego osobom zainteresowanym. Celem wystawy było pogłębienie wiedzy na temat zasad bezpiecznego grzybobrania, wzbudzenia zainteresowania bogactwem przyrody, w tym grzybów oraz kształtowanie podziwu i szacunku do przyrody. Wystawa została skierowana do dzieci i młodzieży z placówek przedszkolnych i szkolnych z terenu powiatu krasnostawskiego oraz do mieszkańców miasta Krasnystaw i powiatu krasnostawskiego. Podczas wystawy grzybowej zorganizowano konkurs dla dzieci pt. „Poznaj grzyby unikniesz zatrucia”, podczas którego dzieci po obejrzeniu wystawy przyporządkowywały odpowiednie gatunki grzybów do kosza na grzyby jadalne i niejadalne.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru zwracano uwagę na rodzaj oraz pochodzenia grzybów wprowadzanych do obrotu oraz wykorzystywanych w zakładach żywienia zbiorowego. Stwierdzano, że w ocenianych obiektach znajdowały się grzyby świeże, suszone lub mrożone w opakowaniach jednostkowych, które były prawidłowo oznakowane. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzano.

Na portalu społecznościowym Facebook PSSE Krasnystaw zamieszczano informacje dotyczące zatruc grzybami, pierwszej pomocy w przypadku zjedzenia grzybów niejadalnych, przygotowania do grzybobrania oraz zaproszenia na wystawę grzybową, a także foto relację z wystawy grzybowej.

W roku 2022 na terenie objętym nadzorem nie było zgłoszonych przypadków zatruc grzybami.

Akcje kontrolne – tematyka kontroli oraz ich wyniki

W roku 2022 w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń (ASF) kontynuowano współpracę z Inspekcją Weterynaryjną i przeprowadzono 10 wspólnych kontroli targowisk na terenie powiatu krasnostawskiego. Ponadto podczas sprawowania bieżącego nadzoru w obiektach żywnościowo-żywnościowych zwracano uwagę na identyfikowalność/legalność mięsa wieprzowego i dziczyzny, produktów/wyrobów z nich wytwarzanych oraz na gospodarkę odpadami pochodzenia zwierzęcego. W ramach realizacji tych działań przesyłano do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego miesięczne raporty z kontroli obiektów żywienia zbiorowego, zakładów obrotu handlowego oraz kontroli na terenie targowisk. Łącznie skontrolowano 146 podmiotów, w tym 5 ruchomych punktów sprzedaży prowadzących działalność na targowiskach, 52 zakłady żywienia zbiorowego oraz 89 zakładów obrotu żywnością. W 1 obiekcie obrotu żywnością stwierdzono uchybienia w zakresie nieprawidłowego postępowania z powstającymi w zakładzie odpadami kat. 3 – brak rejestru zwrotów oraz brak dokumentacji potwierdzającej przekazanie takich odpadów do firmy utylizacyjnej, ponadto w zakładzie przechowywano duże ilości produktów po upływie terminu przydatności do spożycia (z uzyskanych informacji podczas kontroli

wynikało, że produkty te wycofano z obrotu i będą przekazane do utylizacji). W celu wyeliminowania tych nieprawidłowości podjęto odpowiednie działania administracyjne.

W roku sprawozdawczym pracownicy pionu żywności uczestniczyli w akcji profilaktyki zdrowotnej „Mobilna Strefa Zdrowia” realizującej projekt pod nazwą „Zdrowe życie” wdrażany we współpracy PZU, Ministra Zdrowia, Ministra Aktywów Państwowych, NFZ, objęty patronatem honorowym przez Parę Prezydencką. W Mobilnej Strefie Zdrowia zorganizowanej w Krasnymstawie przedstawiciele PSSE w Krasnymstawie rozpowszechniali materiały edukacyjno-informacyjne w zakresie zdrowego żywienia oraz prowadzili poradnictwo grzybowe.

Ponadto, śladem lat poprzednich, w roku 2022 dokonywano kontroli warunków higieniczno-sanitarnych obiektów żywnościowo-żywnościowych prowadzących działalność w ramach imprezy „Chmielaki Krasnostawskie 2022”. Ocenie poddawano jakość zdrowotną żywności, przestrzeganie zasad higieny podczas przygotowywania i serwowania napojów, dań typu „fast-food” i innych wyrobów kulinarnych oraz sprzedaży środków spożywczych. W sprawdzanych obiektach nieprawidłowości nie stwierdzono.

Podsumowanie

W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie objął nadzorem 4912 zakładów żywnościowo-żywnościowych oraz wytwórni i miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Liczba obiektów objętych nadzorem ulega ciągłym zmianom z uwagi na prowadzenie działalności przez krótki czas i wykreślanie zakładów z rejestru, powstawanie nowych lub przejmowanie zlikwidowanych zakładów przez innych przedsiębiorców oraz rejestrowanie nowych podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, co sprawia, że liczba obiektów stale rośnie. W okresie sprawozdawczym liczba obiektów wzrosła w porównaniu z rokiem 2021 o 122 zakłady, co było wynikiem objęcia nadzorem większej ilości podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej. W roku 2022 liczba zarejestrowanych podmiotów prowadzących produkcję pierwotną i działania powiązane wzrosła o 118 w porównaniu z rokiem 2021. Ponadto w roku 2022 zatwierdzono 21 nowych zakładów żywnościowo-żywnościowych. Wydano również 15 decyzji o zatwierdzeniu zakładów w rozszerzonym zakresie prowadzonej działalności.

W roku 2022 skontrolowano 279 zakładów, w których łącznie przeprowadzono 426 kontroli. W porównaniu z rokiem 2021 liczba skontrolowanych obiektów zmalała o 10, natomiast wzrosła ogólna liczba przeprowadzonych kontroli o 32 kontrole, co związane było z przeprowadzeniem kontroli sprawdzających w obiektach kontrolowanych.

W 2022 roku nieprawidłowości stwierdzono w 63 zakładach żywnościowo-żywnościowych. Najczęściej stwierdzane niezgodności dotyczyły m. in. braku utrzymania w należytym stanie sanitarno-higienicznym pomieszczeń zakładu, sprzętu i wyposażenia, brak utrzymania w należytym stanie sanitarno-technicznym pomieszczeń zakładu lub wyposażenia, nieprawidłowej realizacji postanowień procedur i instrukcji z zakresu GHP i GMP, braku utrzymania stałych procedur opartych na zasadach HACCP oraz nieprawidłowego prowadzenia rejestrów wynikających z systemów kontroli wewnętrznej, wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, nieprawidłowego wyniku badanej próbki wody wodociągowej, braku aktualnych orzeczeń

lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, braku odpowiednich środków do mycia i dezynfekcji powierzchni stykających się z żywnością. We wszystkich przypadkach, w których stwierdzone zostały niezgodności, podejmowane były skuteczne działania, które prowadziły do ich wyeliminowania. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości w niektórych obiektach występowały jednorazowo i zostały usunięte w wyniku podejmowanych działań. W roku sprawozdawczym poprawę stanu sanitarnego uzyskano w 83 obiektach. W części obiektów nie wyegzekwowano poprawy z uwagi na brak zakończenia toczącego się postępowania w roku sprawozdawczym i kontynuacje w roku 2023, natomiast część postępowań z roku 2021 zostało zakończonych w roku sprawozdawczym. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia, nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krasnymstawie jest bardzo zróżnicowany, od bardzo dobrego w nowo budowanych lub modernizowanych i dobrze wyposażonych zakładach, po wymagający poprawy, najczęściej w małych i starych zakładach. W wielu zakładach na przestrzeni lat stan sanitarny i techniczny stale się poprawia dzięki systematycznym i konsekwentnym kontrolom, podczas których przekazywana jest rzetelna wiedza w zakresie kontrolowanych obszarów oraz podejmowane są działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych niezgodności. Ponadto coraz większa świadomość przedsiębiorców sektora spożywczego, rosnąca konkurencja oraz wymagania konsumentów mają pozytywny wpływ na poprawę warunków produkcji i obrotu żywnością. Poprawa stanu sanitarno-higienicznego osiągnięta jest poprzez wykonywanie zaleceń pokontrolnych, modernizację i rozbudowę obiektów, sukcesywną wymianę wyposażenia i sprzętu oraz poprzez wdrażanie systemów kontroli wewnętrznej, w celu zapewnienia właściwej jakości zdrowotnej żywności. W wielu zakładach poprawiła się funkcjonalność oraz estetyka w wyniku własnych działań podejmowanych przez przedsiębiorców. Mimo stale rosnącej świadomości przedsiębiorców w zakresie wymagań prawa żywnościowego, w wielu zakładach brak jest systematycznej i skutecznej kontroli zagrożeń bezpieczeństwa żywności, o czym świadczyły stwierdzone podczas kontroli niezgodności, zwłaszcza w obiektach obrotu żywnością m. in. środki spożywcze przeterminowane.

W roku 2022 do PPIS w Krasnymstawie wpłynęło 23 interwencje od konsumentów, w kilku przypadkach interwencje dotyczyły tych samych obiektów. Wszystkie interwencje były rozpatrywane bezzwłocznie i podejmowane były odpowiednie działania zmierzające do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz wyeliminowania przyczyn niezgodności. W związku ze zgłaszanymi interwencjami przeprowadzono dodatkowe kontrole interwencyjne lub zakres zgłaszanych interwencji obejmowały kontrole kompleksowe.

7. Ocena stanu sanitarnego zakładów służby zdrowia

W wyniku działalności kontrolnej przeprowadzono 76 kontroli w 102 podległych placówkach, w tym 8 kontroli sprawdzających (w 2021 roku przeprowadzono 57 kontroli, w tym 11 kontroli sprawdzających).

W wyniku tych kontroli wydano: 5 decyzji administracyjnych i 7 decyzji opłatowych (w 2021 roku wydano 4 decyzje administracyjne i 6 decyzji opłatowych).

Według ewidencji na terenie powiatu krasnostawskiego znajduje się:

1. 1 podmiot wykonujący stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie
2. 101 obiektów lecznictwa otwartego, w tym:
 - 40 wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice)
 - 40 podmiotów wykonujących indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, w tym: 16 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarzy dentyków,
 - 1 grupowa praktyka lekarska,
 - 2 zakłady rehabilitacji leczniczej,
 - 9 indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarstwa,
 - Inne w tym: prywatne gabinety fizjoterapii leczniczej - 9.

Tabela 1. Podmioty lecznicze na terenie powiatu krasnostawskiego

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze i praktykę zawodową	Liczba obiektów	Liczba kontroli
Lecznictwo zamknięte szpitale	1	10
Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	40	41
Zakłady rehabilitacji leczniczej	2	1
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie – ogółem	40	18
W tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków	16	14
Grupowe praktyki lekarskie ogółem	1	0
W tym grupowe praktyki lekarzy dentyków	0	0

Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarskie	9	0
Inne: w tym prywatne gabinety fizjoterapii leczniczej	9	6

W 2022 r. przeprowadzono prace remontowe i modernizacyjne w Pracowni endoskopii przy Oddziale Chorób Wewnętrznych Szpitala SP ZOZ w Krasnymstawie.

Natomiast w placówkach leczenia otwartego nie przeprowadzono prac remontowych i modernizacyjnych, tak jak w roku poprzednim.

Postępowanie administracyjne mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu sanitarno – technicznego:

W 2022 r. wydano 5 decyzji administracyjnych i 7 decyzji opłatowych za stwierdzone nieprawidłowości podczas kontroli.

Decyzje administracyjne dotyczyły:

1. nieprawidłowego usytuowania brudownika na oddziale leczenia zamkniętego,
2. braku prawidłowego oznakowania worków i pojemników z odpadami medycznymi,
3. braku środka do dezynfekcji rąk oraz pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe,
4. braku wydzielonych i oznakowanych odcinków (blatów): materiałów skażonych, ręcznego mycia i dezynfekcji narzędzi, materiałów czystych do przeglądania i pakietowania przed sterylizacją,
5. braku opracowanych i wdrożonych procedur mycia i dezynfekcji rąk, postępowania z czystą i brudną odzieżą ochronną, prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz braku dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie kontroli wewnętrznych w tym obszarze,
6. braku punktu wodnego z zamontowanym zlewem z baterią oraz dozownika ze środkiem dezynfekcyjnym w pomieszczeniu porządkowym,
7. braku dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe oraz pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe.

W trakcie kontroli sanitarnych w 2022 roku, jak i w poprzednich latach, nie stwierdzono obiektów o złym stanie sanitarno-technicznym.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Bieżący stan sanitarno – porządkowy w podległych placówkach należy ocenić jako dobry.

Sprzątanie pomieszczeń odbywa się przez własny personel w oparciu o procedury wewnętrzne.

Dezynfekcja i komory dezynfekcyjne.

W obiektach, które zostały skontrolowane w 2022 roku zwrócono uwagę na prawidłowe wykonywanie procesów dekontaminacji sprzętu medycznego oraz dezynfekcji pomieszczeń.

Do dezynfekcji stosowano preparaty zarejestrowane przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Dobór preparatów był uzależniony od ich zastosowania. Stosowane preparaty dezynfekcyjne były dobrane właściwie

pod względem ich przeznaczenia i spektrum działania. W gabinetach stomatologicznych proces mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku odbywał się w gabinetach zabiegowych lub wydzielonych do tego celu pomieszczeniach, natomiast w szpitalu, który posiada Centralną Sterylizatornię w strefie brudnej.

We wszystkich placówkach służby zdrowia, gdzie prowadzone są procesy mycia, dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego wielokrotnego użytku zostały opracowane i wdrożone procedury postępowania dla ww. procesów.

Stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk w placówkach były wyposażone w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, dozownik ze środkiem do dezynfekcji, pojemnik z ręcznikami jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki a pracownicy zachowywali prawidłowe zasady aseptyki podczas pracy z pacjentami.

W przypadku wykonywania mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku w gabinetach oprócz umywalk dodatkowo zainstalowano zlewy.

Środki dezynfekcyjne stosowane w podmiotach leczniczych, które wymagały rozcieńczenia w obiektach przygotowywane były przez osoby przeszkolone, wyposażone w środki ochrony indywidualnej. Przechowywane były w oryginalnych opakowaniach w wydzielonych szafach znajdujących się w pomieszczeniach porządkowych lub w wyznaczonych do tego celu miejscach w gabinetach zabiegowych.

Wszystkie preparaty dezynfekcyjne były używane zgodnie z zaleceniem producentów w odpowiednich stężeniach oraz z właściwą datą przydatności.

Zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne dla potrzeb podmiotów leczniczych było wystarczające.

Sterylizacja.

Procesy sterylizacji narzędzi w placówkach lecznictwa na terenie powiatu przeprowadzane były wyłącznie w autoklawach, tak jak w latach poprzednich. W 102 obiektach na wyposażeniu jest 29 autoklawów parowo-próżniowych oraz 2 autoklawy gazowe na tlenek etylenu.

Pozostałe placówki medyczne pracują w oparciu o sprzęt jednorazowego użycia. Podmioty lecznicze, które procesy dekontaminacji sprzętu medycznego wykonywały we własnym zakresie prowadziły rejestry (karty zapisowe) dla każdego procesu. Zapisom podlegały procesy mycia i dezynfekcji narzędzi oraz procesy sterylizacji. W zakresie sterylizacji sprzętu prowadzone były rejestry parametrów fizycznych (wydruki lub zapisy na nośnikach elektronicznych), kontrole procesów za pomocą testów chemicznych klasa 5 i 6 oraz testów biologicznych 1 raz w tygodniu z wyjątkiem centralnej sterylizatorni szpitala, gdzie kontrola biologiczna prowadzona jest na bieżąco.

Do pakowania narzędzi i sprzętu medycznego stosowano rękawy papierowo-foliowe. Pakiety ze sprzętem sterylnym były zabezpieczone przed zanieczyszczeniem i przechowywane w wydzielonych, zamykanych szafach z zachowaniem segregacji. Sprzęt po sterylizacji oznakowany był datą sterylizacji i ważności lub przynajmniej jedną z tych dat.

Tabela 2. Dane dotyczące autoklawów i innych urządzeń do sterylizacji będących na wyposażeniu podmiotów leczniczych w 2022 roku.

Powiat: krasnostawski	Liczba autoklawów	Liczba autoklawów grawitacyjnych, opis postępowania PSSE po kontroli stwierdzającej takie urządzenie do sterylizacji narzędzi	Liczba autoklawów bez drukarek lub systemu rejestracji elektronicznej parametrów sterylizacji, liczba wydanych decyzji na doprowadzenie do stanu zgodnego z wymaganiami	Liczba innych urządzeń do sterylizacji: wymienić typ (na tlenek etylenu, parowo-formaldehydowe, plazmowe, inne)	Autoklaw typu STATIM
Lecznictwo zamknięte	2	0	0	2 na tlenek etylenu	3
Lecznictwo ambulatoryjne: Przychodnie, poradnie specjalistyczne	11	0	Liczba autoklawów bez drukarek-0 Liczba wydanych decyzji-0	0	1
Prywatne praktyki: -lekarskie -pielęgniarskie -inne	16	0	Liczba autoklawów bez drukarek-2 Liczba wydanych decyzji-0	0	0
Ogółem	29	0	2	2	4

Gromadzenie, transport, usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych.

Wszystkie placówki lecznictwa otwartego posiadały wydzielone pojemniki na odpady bytowe oraz odpady medyczne. Wszystkie NZOZ-y oraz gabinety prywatne miały podpisane umowy na transport i utylizację odpadów medycznych z firmą „Utylimed, która odbierała odpady 1-2 razy w miesiącu. Do czasu przekazania odpadów do utylizacji, przechowywane były w wydzielonych urządzeniach chłodniczych w temp. do 10°C. Wszystkie podmioty posiadały dokumentację potwierdzającą przekazywanie odpadów medycznych do utylizacji.

Oznakowanie pojemników i worków z odpadami medycznymi było prawidłowe. Widoczne było oznakowanie identyfikujące zawierające kod odpadów, nazwę wytwórcy odpadów, numer REGON wytwórcy, numer księgi rejestrowej wytwórcy odpadów, godzinę otwarcia i zamknięcia pojemnika lub worka. Pomieszczenia magazynowe odpadów medycznych wyposażone były w punkt wodny z umywalką oraz dozowniki ze środkiem do dezynfekcyjnym rąk.

Zgłaszalność ognisk epidemicznych w szpitalach do PSSE.

Szpitalny Zespół ds. zapobiegania i zwalczania zakażeń zakładowych Szpitala SP ZOZ w Krasnymstawie zgłosił 22 ogniska epidemiczne:

- dwa ogniska wywołane przez *Clostridioides difficile*,
- dwa wywołane przez *Klebsiella pneumoniae*,
- jedno wywołane przez *Acinetobacter baumannii*,
- 17 ognisk wywołanych przez zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2.

Porównując, w roku 2021 zostało zgłoszonych 15 ognisk epidemicznych: 4 ogniska wywołane przez *Clostridioides difficile* oraz 11 wywołanych zakażeniem COVID-19.

W roku 2022, jak i w roku poprzednim głównym czynnikiem chorobotwórczym powodującym wystąpienie ognisk epidemicznych w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych był wirus SARS-CoV-2.

Tabela 3. Ogniska szpitalne zarejestrowane w 2022 roku w rozbiciu na czynnik etiologiczny oraz o liczbę zakażonych pacjentów i personelu.

Czynnik etiologiczny	Liczba ogniska w 2022 roku	Liczba zakażonych pacjentów w ognisku	Liczba zakażonego personelu w ognisku	Liczba zakażonych osób ogółem
wirus SARS-CoV-2	17	97	26	123
<i>Clostridioides difficile</i>	2	9	0	9
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	2	11	0	11
<i>Acinetobacter baumannii</i>	1	3	0	3
RAZEM	22	120	26	146

W trakcie trwania ognisk Zespół Zakażeń Szpitalnych podejmował następujące działania zapobiegawcze:

1. izolacja pacjentów,
2. dekontaminacja oddziałów,
3. przestrzeganie stosowania środków ochrony indywidualnej,
4. badania przesiewowe u pozostałego personelu i pacjentów narażonych w ognisku,
5. odsuwanie od pracy personelu zakażonego
6. szkolenia personelu z zasad zapobiegania zakażeniom.

W trakcie roku przeprowadzono kontrolę szpitala SP ZOZ w Krasnymstawie pod kątem ognisk epidemicznych występujących na Oddziale Wewnętrznym. Szczególną uwagę zwrócono na izolację pacjentów, u których stwierdzono zakażenie patogenem alarmowym, dezynfekcję powierzchni w izolacie i na oddziale, higieniczne mycie i dezynfekcję rąk oraz prawidłowe używanie środków ochrony indywidualnej (maseczki, rękawiczki, fartuchy jednorazowego użycia). W toku kontroli stwierdzono, że schemat postępowania był zgodny z zasadami

postępowania w przypadku patogenów alarmowych Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków a zaopatrzenie w środki ochrony indywidualnej personelu na Oddziale był wystarczający.

Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krasnymstawie prowadzi nadzór nad sytuacją sanitarno-epidemiologiczną powiatu krasnostawskiego poprzez analizę występowania chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie wpłynęło 5 425 zgłoszeń zachorowań /podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne.

Przedstawiona ocena stanu sanitarnego przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu krasnostawskiego w 2022 roku w porównaniu do 2021 roku oraz do 2020 roku.

- Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

W 2022 r. w powiecie krasnostawskim zarejestrowano 2 924 przypadki zachorowań wywołanych wirusem SARS-CoV-2 (w 2021 r. – 4 191, w 2020 r. - 2066). Ogółem w 2022 r. hospitalizowanych było 365 osób zakażonych, co stanowi 12,5 % wszystkich chorych.

W 2022 roku zarejestrowano 32 ogniska epidemiczne wywołane wirusem SARS-CoV-2, gdzie zachorowało i zostało zakażonych łącznie 331 osób.

Ogniska zachorowań wystąpiły:

- placówka ochrony zdrowia (17 ogniska, 123 zakażonych)
- zakład pracy (7 ognisk, 76 zakażonych)
- służby mundurowe (1 ognisk, 8 zakażonych)
- DPS-y (6 ognisk, 115 zakażonych)
- impreza masowa (1 ognisk, 9 zakażonych)

W 2022 r. odnotowano ogółem 35 zgonów z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Dla porównania w 2021 r. zarejestrowano 208 zgonów z powodu COVID-19.

Zapadalność i umieralność związana z zakażeniem koronawirusem SARS-CoV-2 na terenie powiatu krasnostawskiego przedstawia się następująco:

- ✓ w przeliczeniu na 10 tys. ludności- zapadalność 467.00, umieralność 5.59.

Tabela nr 1. Liczba wykrytych zakażeń SARS-CoV-2 w powiecie krasnostawskim w latach 2020 – 2022

Rok	Liczba zakażeń wirusem SARS-CoV-2	Liczba hospitalizacji z powodu COVID-19	Odsetek osób hospitalizowanych
2020	2066	217	10,5%
2021	4191	627	15%
2022	2924	365	12,5%

W trakcie roku 2022 przeprowadzono 72 kontrole w zakresie oceny przestrzegania ustanowionych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z ogłoszeniem stanu epidemii

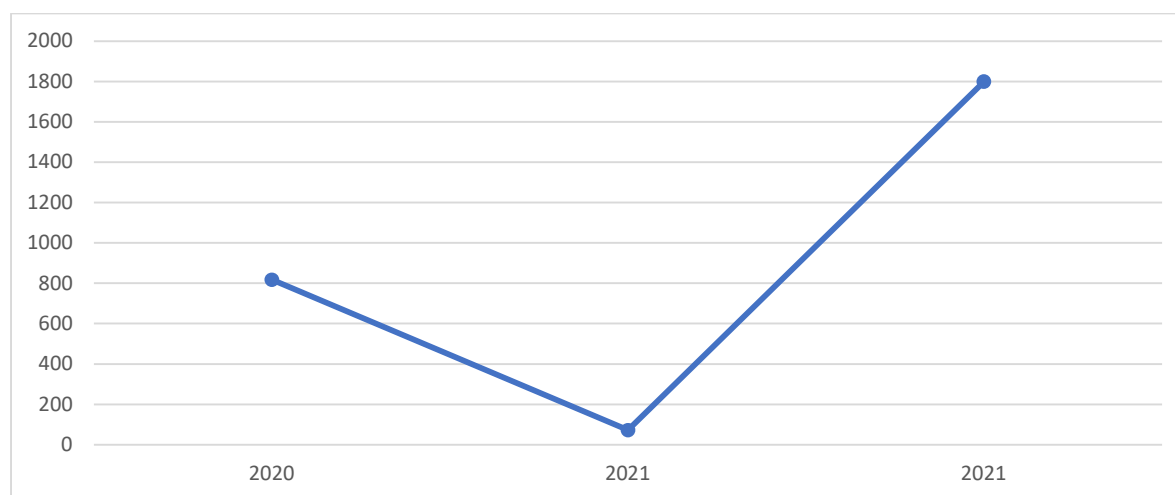
w różnych obiektach. Wydano 4 decyzje administracyjne o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej za naruszenie obowiązku izolacji oraz kwarantanny. Ponadto wydano 5 decyzji o odstąpieniu od ukarania administracyjną karą pieniężną oraz 2 decyzje administracyjne o umorzeniu postępowania.

- Grypa oraz nadzór SENTINEL

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego. W 2022 roku zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę sezonową.

W 2022 roku zarejestrowano 1800 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, dla porównania roku 2021 zarejestrowano 73 przypadki, a w 2020 roku 818.

Wykres 1. Porównanie zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2020-2022

Wśród 1800 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę 26 zachorowań zostało potwierdzonych wirusologicznie w tym: 8 stanowił wirus grypy typu A, 2 przypadki wirus grypy typu B a 16 nie miało określonego typu wirusa. Zachorowania na grypę i choroby grypopodobne spowodowały hospitalizację 8 osób tj. 0,44% wszystkich chorych. Przyczyną hospitalizacji były przede wszystkim objawy ze strony układu oddechowego.

Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowano działania w ramach nadzoru epidemiologiczno-wirusologicznego nad grypą opartego na systemie SENTINEL, którego głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na grypę materiału do badań wirusologicznych. W 2022 roku przesłano do pracowni wirusologicznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie wymazy od 29 osób chorych. Z przesłanych wymazów u 8 osób potwierdzono zakażenie wirusem grypy typu A, a u 6 pacjentów zakażenie wirusem RSV.

- Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną ludzi i zwierząt, wywoływana przez prątki gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Przybiera najczęściej postać płucną. Osoby chore na gruźlicę podlegają ustawowemu obowiązkowi leczenia.

W 2022 roku zarejestrowano 12 zachorowań i podejrzeń zachorowań na gruźlicę (w 2021 r. 11 zachorowań), z czego 11 zachorowań stanowiły nowe przypadki (10 jako postać płucna i 1 pozapłucna) oraz 1 przypadek jako wznowa. Z kontaktu z chorymi objęto nadzorem 27 osób, z czego 18 to osoby mieszkające z chorymi lub mające częsty kontakt, 9 osoby miały kontakt sporadyczny. Wśród 11 zarejestrowanych przypadków gruźlicy płuc w 7 przypadkach stwierdzono postać gruźlicy prątkującej potwierdzoną laboratoryjnie w preparacie lub posiewie. W minionym okresie nie wydawano decyzji nakazujących poddaniu się leczeniu, hospitalizacji w stosunku do osób chorych na gruźlicę. Nie wydawano również decyzji nakazujących poddania się badaniom diagnostycznym w stosunku do osób z otoczenia chorych na gruźlicę. W 2022 r. nie rejestrowano ognisk zachorowań na gruźlicę. Wszystkie zarejestrowane zachorowania nie mają powiązania epidemiologicznego ze sobą.

- Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Zatrucia i zakażenia pokarmowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne: bakterie, wirusy, pasożyty oraz toksyny wytwarzane przez zwierzęta, rośliny i grzyby.

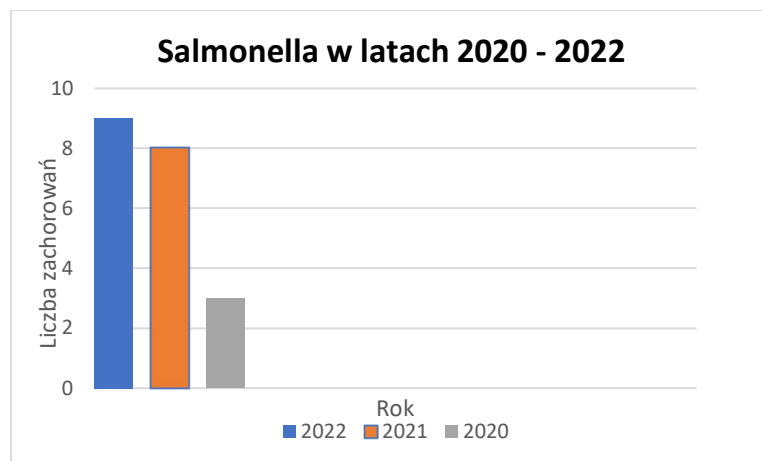
- Salmonelloza

W 2022 roku odnotowano 9 przypadków zatrucia pokarmowego wywołanego przez pałeczki *Salmonella*, dla porównania w 2021 r. – 8 zachorowań i w 2020 r. – 3 zachorowania.

W trakcie 2022 roku zarejestrowano 2 ogniska zatrucia pokarmowego wywołanego pałeczkami *Salmonella*. W obu przypadkach były to ogniska rodzinne. Łącznie w ogniskach zachorowało 7 osób, w tym 4 dzieci do lat 14, hospitalizowano 2 osoby były to dzieci w wieku: 4 i 9 lat. W 1 ognisku czynnikiem etiologicznym zachorowań była *Salmonella Enteritidis*, natomiast w drugim *Salmonella Typhimurium*. Wszystkie osoby zakażone miały objawy ze strony układu pokarmowego, głównie: ból brzucha, biegunka, gorączka. Prawdopodobną przyczyną zatruc w obu ogniskach było spożycie zakażonej żywności.

Ponadto w 2022 roku zarejestrowano 1 przypadek salmonellozy pozajelitowej, gdzie z płynu jamy stawu kolanowego pacjenta wyizolowano pałeczki *Salmonella Enteritidis*.

Wykres 2. Porównanie zachorowań na salmonellozę w latach 2019-2021

- Wirusowe zakażenia jelitowe

Na wirusowe zakażenia jelitowe w 2022 r. ogółem zachorowało 72 osoby, w tym 9 były to przypadki u dzieci do lat 2, hospitalizowano 59 pacjentów, co stanowi 81.9% chorych. Spośród 72 zakażeń, 57 stanowiły zakażenia wywołane przez rotawirusy, 3 – norowirusy a 12 jako przypadki inne określone.

Tabela nr 2. Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2020, 2021 i 2022

Rok	Wirusowe zakażenia jelitowe, w tym do lat 2					
	rotawirusy	norowirusy	inne określone	nieokreślone	ogółem	u dzieci do lat 2
2020	9	0	6	2	17	7
2021	10	2	12	0	24	9
2022	57	3	12	0	72	9

- Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W 2022 r. zarejestrowano 42 przypadki zachorowań na biegunkę i zakażenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w tym 7 dzieci do lat 2, hospitalizowano 26 pacjentów co stanowi 61,9 % wszystkich zachorowań. Dla porównania w 2021 r. odnotowano ogółem 67 przypadków, a w 2020 r. - 48.

Tabela nr 3. Zachorowania biegunka i zakażenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2020, 2021 i 2022

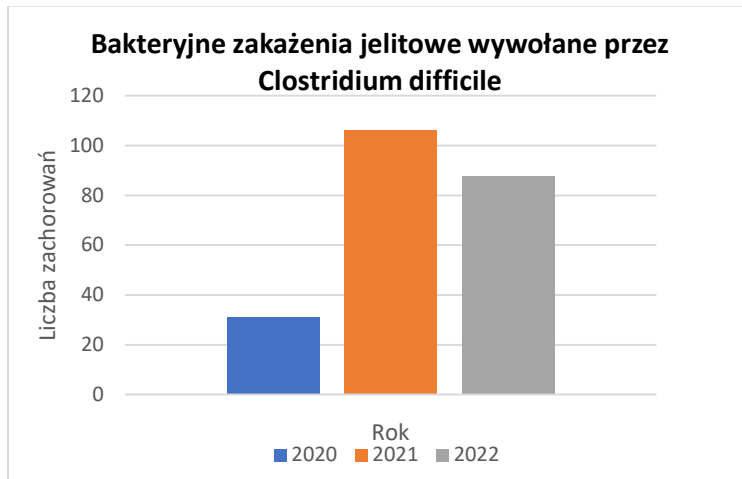
Rok	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	
	ogółem	u dzieci do lat 2
2020	48	12
2021	67	21
2022	42	7

- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

W 2022 r. na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* zachorowało 88 osób, z czego 80 pacjentów było hospitalizowanych. Dla porównania w 2021 r. tych zachorowań było 106, a w 2020 r. - 31.

W 2022 roku zarejestrowano 2 ogniska szpitalne o etiologii *Clostridioides difficile*. (9 osób).

Wykres 3. Porównanie zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* w latach 2020-2022.

- Zakażenia krwiopochodne oraz choroby przenoszone drogą płciową

W 2022 r. odnotowano 2 zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową. Nie odnotowano natomiast zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS.

- Wirusowe zapalenie wątroby

W 2022 r. zarejestrowano 4 przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C jako zachorowanie przewlekłe i BNO (bliżej nieokreślone). Zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że do zakażenia mogło dojść w trakcie zabiegów w palcówkach leczniczych. Dla porównania w roku 2021 odnotowano 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C, a w 2020 r. 2 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C.

W 2022 r. zarejestrowano również 4 przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B jako zachorowanie przewlekłe i BNO. Zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że u 3 pacjentów do zakażenia mogło dojść w trakcie zabiegów w palcówkach leczniczych, natomiast u 1 osoby nie ustalono prawdopodobnej drogi zakażenia. Dla porównania w roku 2021 odnotowano 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B, natomiast w 2020 r. nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B.

W 2022 roku nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

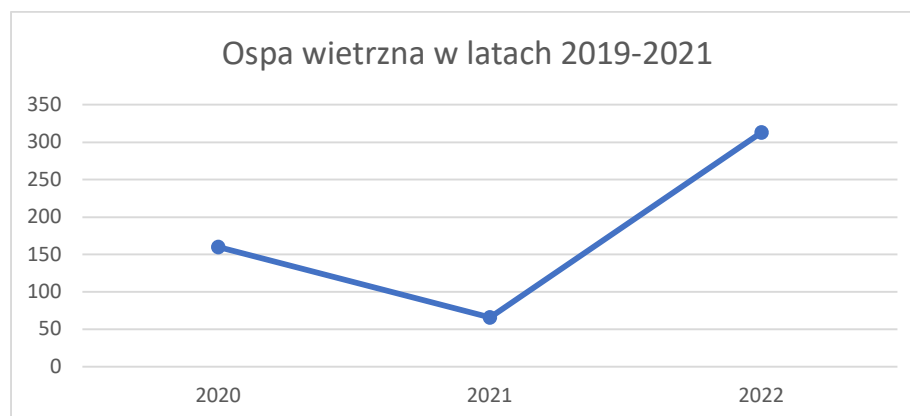
Tabela nr 4. Zachorowania wirusowe zapalenia wątroby typu A, B i C w latach 2020, 2021 i 2022

Rok	Wirusowe zapalenie wątroby		
	typu A	typu B	typu C
2020	-	-	2
2021	-	1	1
2022	-	4	4

- Ospa wietrzna

W 2022 roku zarejestrowano 313 zachorowań na ospę wietrzną, z czego 2 osoby były hospitalizowane. Dla porównania w 2021 r. odnotowano 66 zachorowań, a w roku 2020 – 160 zachorowań.

Wykres 4. Porównanie zachorowań na ospę wietrzną w latach 2020-2022

Widzimy znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną w 2022 roku w porównaniu do lat poprzednich.

- Borelioza

Borelioza jest wielonarządową, odzwierzęcą chorobą zakaźną, przenoszoną przez kleszcze z rodzaju Ixodes. Charakteryzuje się często niespecyficznymi objawami, wśród których najczęstszym jest rumień wędrujący.

Łącznie w 2022 roku zarejestrowano 87 przypadków zachorowań na boreliozę, wszystkie jako przypadki potwierdzone. Faza wczesna rumień wędrujący, zarejestrowano 55 zachorowań, postać kostno-stawowa 32 zachorowań. Dla porównania w 2021 r. zarejestrowano 38 zachorowań na boreliozę, a w 2020 roku 64 przypadki.

Tabela nr 5. Zachorowania na boreliozę w 2022 roku z podziałem na płeć, grupy wiekowe i miejsce zamieszkania

Wiek/płeć	za 2022 rok		
	K	M	Ogółem
0-9	1	1	2
10-19	1	0	1
20-39	4	5	9
40-59	21	13	34
60-64	6	6	12
65+	19	10	29
Ogółem	52	35	87
Miejsce zamieszkania	Miasto	Wieś	Ogółem

K	16	36	52
M	9	26	35
Ogółem	25	62	87

- Pokąsania i szczepienia przeciwko wściekliźnie

Istotnym problemem pozostają nadal pokąsania przez zwierzęta, głównie psy i koty.

Narażenie na wścieklicznę / potrzeba szczepień – zarejestrowano 10 przypadków kwalifikacji szczepień osób pokąsanych (zwierzęta zbiegły, nie ustalono właścicieli). Jest to o 7 przypadków więcej niż w roku 2021, kiedy zarejestrowano 3 przypadki, a w 2020 roku 5 przypadków.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu krasnostawskiego nie zanotowano dodatniego wyniku badania w kierunku wściekliczny.

Dodatkowo oprócz ww. zakażeń odnotowano:

- ✓ 1 przypadek zatrucia jadem kiełbasianym jako inne bakteryjne zatrucie pokarmowe,
- ✓ 10 przypadków zachorowań na płonicę,
- ✓ 16 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* (róża),
- ✓ 6 przypadków zachorowań na świnkę (nagminne zapalenie przyusznic),
- ✓ 1 przypadek zachorowania na bąblowicę (echinokokoza).

Ponadto w minionym okresie nie zarejestrowano chorób występujących sporadycznie, chorób zakaźnych z innych stref klimatycznych.

W ramach nadzoru nad sytuacją epidemiologiczną powiatu nie przeprowadzono kontroli tematycznych lub interwencyjnych celem egzekwowania ustawowego obowiązku zgłaszania zakażeń na choroby zakaźne, ponieważ w większości przypadków zgłoszenia spływały systematycznie i terminowo.

Podsumowanie

1. W 2022 roku, podobnie jak w 2021 i 2020 sytuację epidemiologiczną powiatu zdominowały zakażenia wirusem SARS-CoV-2, wywołujące chorobę COVID-19.
2. W 2022 roku nastąpił wzrost niektórych podlegających zgłoszeniu zakażeń i chorób zakaźnych, co spowodowane było zniesieniem izolacji/ kwarantanny dla osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2.

8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

W Polsce szczepienia ochronne są realizowane w oparciu o obowiązujący Program Szczepień Ochronnych (PSO), który jest co roku aktualizowany w zależności od sytuacji epidemiologicznej kraju oraz zaleceń WHO i ogłaszany w formie Komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia. PSO obejmuje:

1. Szczepienia obowiązkowe (finansowane z budżetu państwa) realizowane w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego bez dodatkowych opłat,
 - dzieci i młodzieży według wieku
 - osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi np. szczepienia przeciwko WZW typu B osób zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu C, szczepienia przeciwko ospie wietrznej dla dzieci do ukończenia 12 roku życia z upośledzeniem odporności lub przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych
 - szczepienia poekspozycyjne
2. Szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa).

Obowiązkowe szczepienia ochronne wykonują wyłącznie świadczeniodawcy w ramach umów zawartych NFZ na świadczenie podstawowej opieki zdrowotnej lub innego zakresu świadczeń, jeśli tak przewiduje umowa.

Profilaktycznej opiece medycznej na terenie powiatu krasnostawskiego w 2022 roku podlegało 8 956 dzieci i młodzieży w rocznikach: 2022-2003, w tym 2 657 dzieci w wieku 0-7 lat (dane zgromadzone na podstawie kart uodpornienia przechowywanych w punktach szczepień – stan na dzień 31.12.2022 r.). Uodpornienie czynne w grupach wiekowych realizowane było w 18 punktach szczepień, które są pod nadzorem PSSE w Krasnymstawie. W podmiotach leczniczych przeprowadzono 12 kontroli. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował ocenę stanu sanitarnego punktów szczepień i wyposażenia, prawidłowość prowadzenia szczepień ochronnych, wykonawstwo szczepień, dokumentowanie wykonanych szczepień, prowadzenie dokumentacji związanej ze zgłaszaniem niepożądanych odczynów poszczepiennych, warunki transportu i przechowywania preparatów szczepionkowych, gospodarowanie szczepionkami.

We wszystkich punktach szczepień są wydzielone chłodziarki do przechowywania preparatów szczepionkowych, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. Gabinety szczepień są zamykane na klucz, do których dostęp ma wyłącznie personel medyczny. U trzech świadczeniodawców dodatkowo chłodziarki do przechowywania szczepionek są zamykane na klucz. Spośród skontrolowanych punktów szczepień 7 posiada całodobowy system monitoringu temperatury z powiadomieniem o jej przekroczeniu. W pozostałych 5 skontrolowanych podmiotach leczniczych temperatura w urządzeniach chłodniczych jest monitorowana za pomocą termometrów. Osoby odpowiedzialne odczytują temperaturę i zapisują w prowadzonym rejestrze, także w dni wolne od pracy. We wszystkich skontrolowanych punktach szczepień jest wskazana osoba lub osoby odpowiedzialne za reagowanie w przypadku przerwania łańcucha chłodniczego. Dziewięć podmiotów leczniczych

posiada aktualne świadectwo wzorcowania lub sprawdzenia termometrów służących do pomiaru temperatury w urządzeniach chłodniczych do przechowywania preparatów szczepionkowych. Pozostałym świadczeniodawcom zalecono poddanie czujnika z lodówki wzorcowaniu lub sprawdzeniu celem pozyskania świadectwa wzorcowania/sprawdzenia.

Wszyscy świadczeniodawcy podczas składania zamówień na preparaty szczepionkowe do PSSE stosują ujednolicony druk formularza zamówień. Szczepionki są transportowane z PSSE do punktu szczepień w zwalidowanej termotorbie zaopatrzonej w termometr i wkłady chłodzące, z zachowaniem zasady łańcucha chłodniczego. We wszystkich skontrolowanych podmiotach leczniczych wskazano osobę lub osoby odpowiedzialne za nadzór nad gospodarką preparatami szczepionkowymi. W 2022 roku nie było utylizacji szczepionek z powodu utraty terminu ważności. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania szczepionek, przestrzegania terminu ważności preparatów szczepionkowych.

Podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzano wykonawstwo szczepień w poszczególnych rocznikach, wyjaśniano braki w szczepieniach. Wszyscy skontrolowani świadczeniodawcy informują prawnych opiekunów dzieci oraz pacjentów o zbliżającym się terminie szczepienia kalendarzowego osobiście. Personel punktów szczepień przeprowadza rozmowy z opiekunami dzieci podlegających do szczepienia nt. konieczności przeprowadzania szczepień. Telefoniczny sposób informowania pacjentów o zbliżającym się terminie szczepienia stwierdzono w 11 punktach szczepień, 8 listownie do osób, które nie zgłaszają się na wykonanie szczepienia, jeden świadczeniodawca informuje również o terminie szczepienia wysyłając SMS. Pacjenci są informowani o szczepieniach ochronnych obowiązkowych i zalecanych o czym świadczą adnotacje w dokumentacji medycznej. Wykonanie szczepienia ochronnego jest poprzedzone lekarskim badaniem kwalifikacyjnym. Informacje na temat przeprowadzonych szczepień ochronnych i p/wskazaniach do ich wykonania są odnotowane w dokumentacji medycznej i w kartach uodpornienia. Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie są wykonywane zgodnie z obowiązującym PSO. Zapas szczepionek z aktualnym terminem ważności wystarcza na bieżące potrzeby punktów szczepień. Rozchód szczepionek prowadzony jest na bieżąco.

Tabela nr 1 przedstawia analizę porównawczą stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży w poszczególnych grupach wiekowych na przestrzeni lat 2020-2022.

Szczepienia przeciwko jednostkom chorobowym w danym przedziale wiekowym		Stan na dzień 31.12.2020 r. (%)		Stan na dzień 31.12.2021 r. (%)		Stan na dzień 31.12.2022 r. (%)	
Gruźlica w 1 r. ż		98		97		97,8	
WZW typu B 1 r. ż.	Szczep. pierwotne (2 dawki)	47,3	Ogółem	46,7	Ogółem	44,1	Ogółem

	Szczep. uzupełniające (3 dawki-pełny cykl)	34,5	81,8	35,4	82,1	35,8	79,9
WZW typu B 2 r. ż.	Szczep. pierwotne (2 dawki)	9	Ogółem 99,2	12,3	Ogółem 95,1	4,5	Ogółem
	Szczep. uzupełniające (3 dawki-pełny cykl)	90,2		82,8		93,2	97,7
Błonica, Tężec, Krztusiec, Poliomyelitis w 1 roku życia	Szczep. pierwotne	38,9		38,1		42,3	
Błonica, Tężec, Krztusiec, Poliomyelitis w 16-18 m-cu życia	Szczep. pierwotne	67,1	Ogółem 93,3	60,9	Ogółem 91,5	60,6	Ogółem 93,8
	Szczep. uzupełniające	26,2		30,6		33,1	
Błonica, Tężec, Krztusiec, Poliomyelitis w 6 r. ż. (I przypominające)		63,8		61,2		59,2	
Błonica, Tężec, Krztusiec w 14 r. ż.		73,3		76		84,1	
Błonica, Tężec w 19 r. ż. (III przypominająca)		64,1		68,7		73,1	
Odra, Świnka, Różyczka w 13-15 m. ż.		72,2		71		76,8	
Odra, Świnka, Różyczka w 6. ż.	Szczep. podst.	40,9	Ogółem 97,4	38	Ogółem 97	39,5	Ogółem 96,3
	Szczep. przyp.	56,5		59		56,8	
	Szczep. podst.	39,1	Ogółem	29,2	Ogółem	18,4	Ogółem

Odra, Świnka, Różyczka w 10 r.ż.	Szczep. przyp.	60,3	99,4	70,4	99,6	80,3	98,6
--	----------------	------	------	------	------	------	------

Tabela nr 2 przedstawia stan zaszczepienia dzieci przeciwko zakażeniom Haemophilus influenzae typu b w poszczególnych kategoriach wiekowych (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Rok urodzenia	Szczepienie podst. p/Haemophilus influenzae typu B		Ogółem zaszczepionych	%
	Szczep. pierwotne (%)	Szczepienie uzupełniające (%)		
2022	42,3	nie podlega szczep. w 2022 r.	42,3	
2021	60,6	33,1	93,8	
2020	12,77	82,6	95,4	

Tabela nr 3 przedstawia stan zaszczepienia dzieci przeciwko zakażeniom Streptococcus pneumoniae w poszczególnych kategoriach wiekowych (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Rok urodzenia	Szczepienie podst. p/ zakażeniom Streptococcus pneumoniae		Ogółem zaszczepionych	%
	Szczep. pierwotne (%)	Szczepienie uzupełniające (%)		
2022	56,3	nie podlega szczep. w 2022 r.	56,3	
2021	25,8	70	95,8	
2020	5,4	91,3	96,7	

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywiają szczepienia zalecane, nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Koszt zakupu preparatów do tego typu szczepień ponoszą osoby zainteresowane, które decydują się na ich realizację. Z tej formy profilaktyki mogą skorzystać osoby w różnym wieku w zależności od wskazań do stosowania danych preparatów szczepionkowych.

Tabela nr 4 przedstawia liczbę zaszczepionych osób przeciw wybranym jednostkom chorobowym w latach 2020-2022. Wykazano osoby zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych i zalecanych.

Choroba, przeciwko której wykonano szczepienia	2020	2021	2022
p/ospie wietrznej	42	52	73
p/zakażeniom Streptococcus pneumoniae	64	9	9
p/WZW typ B u osób w wieku \geq 20	224	209	198
p/tężcowi u osób w wieku \geq 20	858	774	875
p/grypie	1271	1543	1213
p/zakażeniom wirusem brodawczaka	4	21	50
p/kleszczowemu zapaleniu mózgu	14	12	9
p/zakażeniom Neisseria meningitidis	13	16	22
p/rotawirusom	74	172	162
p/WZW typu A	5	0	3

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej z powiatu krasnostawskiego zgłosili 6 nowych osób uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych w 2022 roku. Tak więc łączna liczba osób uchylających się na koniec roku 2022 wynosiła 68. Liczba niezaszczepionych dzieci w związku z uchylaniem się od obowiązku szczepień na koniec roku 2022 wynosiła 56. Liczba nowych dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązkowych szczepień ochronnych - 5.

Tabela nr 6 przedstawia porównanie liczby osób uchylających się od wykonania obowiązku szczepień i liczby niezaszczepionych dzieci na koniec roku 2022-2020.

Rok	Liczba nowych uchylających się osób	Liczba osób uchylających się na koniec roku	Liczba zaszczepionych dzieci	Liczba niezaszczepionych dzieci na koniec roku
2022	6	68	1	56
2021	7	66	1	54
2020	4	64	0	52

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krasnymstawie podejmował działania w celu egzekwowania wykonania obowiązku szczepień przez osoby uchylające się.

Tabela nr 7 przedstawia liczbę działań podjętych przez PPIS w latach 2022-2020

Rok	Liczba pism wysłanych do rodziców, którzy uchylają się od obowiązku szczepień	Liczba upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień	Liczba wystawionych tytułów wykonawczych	Liczba wniosków do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień	Liczba postępowań dot. zarzutów w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej
2022	23	15	0	9	0
2021	14	0	0	0	2
2020	15	0	4	4	2

Podsumowując analizę realizacji szczepień ochronnych wśród dzieci i młodzieży na terenie działalności PSSE w Krasnymstawie należy stwierdzić, że stan zaszczepienia uległ zmianie w porównaniu z rokiem 2021. Poprawie uległo uodpornienie p/gruźlicy, p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, inwazyjnym zakażeniom Haemophilus influenzae typu b, inwazyjnym zakażeniom Streptococcus Pneumoniae w 1 i 2 roku życia. Wyższy odsetek zaszczepionych osób p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w 2 roku życia, p/odrze, śwince i różyczce zanotowano w 2 i 10 roku życia, p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia oraz p/błonicy i tężcowi w 19 roku życia. Pogorszeniu uległo uodpornienie, p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w 1 roku życia. Niższy odsetek zaszczepionych dzieci p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz p/odrze śwince i różyczce stwierdzono w 6 roku życia.

Niekorzystne z punktu widzenia epidemiologicznego braki w realizacji szczepień ochronnych wynikają głównie z pandemii COVID-19 w pierwszym kwartale 2022 roku. Przebywanie w izolacji domowej osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2, na kwarantannie ze styczności z potencjalnym źródłem zakażenia. Występowanie zachorowań na ospę wietrzna, grypę oraz wzrost zachorowań wywołanych wirusem RSV stanowiły okresowe przeciwwskazanie do wykonania szczepień ochronnych. Często szczepienia realizowane są w kolejnym okresie sprawozdawczym u osób po okresie rekonwalescencji oraz u dzieci urodzonych z końcem roku kalendarzowego, co również ma wpływ na niższy wskaźnik zaszczepienia.

Dla osiągnięcia zamierzonych, pozytywnych efektów epidemiologicznych, niezbędne jest utrzymanie wysokiego odsetka osób uodpornionych przeciwko chorobom, którym można zapobiec poprzez realizację szczepień ochronnych. Dążymy do osiągnięcia zadawalającego wskaźnika zaszczepionych osób tzn. 95%, co pozwoli na osiągnięcie odporności zbiorowiskowej. Uzyskanie wysokiego poziomu zaszczepienia populacji wymaga zaangażowania wszystkich podmiotów biorących udział w realizacji obowiązującego w danym roku Programu Szczepień Ochronnych.

9. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Działalność w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży ma na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo - wychowawczych, a także w placówkach wypoczynku.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 64 placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży, w tym 33 szkoły (63 placówki stałe w 2021 r. jak również w 2020 r., w tym 33 szkoły). Ponadto w 2022 r. objęto nadzorem 4 placówki sezonowe (2021 r. – 9 placówek wypoczynku letniego dzieci i młodzieży; 2020 r. – 5 placówek. W 2022 r. powstała 1 placówka (żłobek niepubliczny)

Pod nadzorem Stanowiska ds. Higieny Dzieci i Młodzieży w 2022 r. były:

- 3 żłobki (w tym 1 niepubliczny)
- 9 przedszkoli samodzielnych (w tym 2 niepubliczne)
- 3 inne formy wychowania przedszkolnego
- 24 szkoły podstawowe samodzielne
- 3 licea ogólnokształcące
- 6 zespołów szkół, w których skład wchodzi: 2 przedszkola, 2 szkoły podstawowe, 4 technika,
2 szkoły branżowe, 4 warsztaty szkolne oraz 1 internat)
- 1 specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy w skład, którego wchodzi: szkoła specjalna oraz internat
- 3 placówki opiekuńczo – wychowawcze
- 1 placówka wsparcia dziennego (świetlica)
- 1 młodzieżowy dom kultury
- 8 placówek wychowania pozaszkolnego (7 domów kultury, 1 szkoła muzyczna)
- 1 inna (poradnia psychologiczno -pedagogiczna)
- 1 internat

Spośród 64 nadzorowanych placówek w 2022 roku skontrolowano 32 (50 %) placówki oświatowe i inne placówki przeznaczone na pobyt dzieci i młodzieży, które znajdują się w ewidencji, w tym: 2 żłobki (66,66 %), 4 przedszkola (44,44 %), 2 inne formy wychowania przedszkolnego (66,66 %), 13 szkół podstawowych (54,16 %), 3 licea ogólnokształcące (100 %), 3 zespoły szkół, w skład których wchodzi 1 przedszkole, 1 szkoła podstawowa, 2 technika oraz 1 szkoła branżowa (50 %), 1 specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, w skład którego wchodzi: szkoła specjalna oraz internat (100 %), 1 placówkę opiekuńczo - wychowawczą (33,33 %), 2 placówki wychowania pozaszkolnego - 1 dom kultury, 1 szkoła muzyczna (25 %), jak również 1 internat (100 %). W 2021r. skontrolowano 9 placówek, co stanowi 14,28 %, natomiast w 2020 r. – 5 placówek, co stanowi 7,93 % wszystkich placówek pod nadzorem.

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania w 2022 r. przeprowadzono ogółem 89 kontroli, w tym:

- 32 kontroli sanitarnych,
- 1 kontrolę interwencyjną,
- 18 kontroli sprawdzających,
- 26 kontroli tematycznych (14 kontroli dot. przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, 3 kontrole dot. obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, 2 kontrole w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wychowania i opieki w związku z obowiązującym stanem epidemii oraz 7 kontroli dot. dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii)
- 2 kontrole przed wypoczynkiem,
- 10 kontroli placówek w trakcie wypoczynku dzieci i młodzieży

Dla porównania w 2021 r. przeprowadzono łącznie 29 kontroli, natomiast w 2020 r. – 22 kontrole

W 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną dotyczącą złego stanu sanitarno – higienicznego sanitariatów uczniów oddziałów szkolnych oraz 2 sal lekcyjnych w szkole podstawowej. Skarga została zgłoszona pisemnie (pocztą elektroniczną). Interwencja uzasadniona - nałożono mandat karny na kwotę 100 zł.

Podczas przeprowadzanych kontroli placówek w 2022 roku szczególną uwagę zwracano na:

- zachowanie reżimu sanitarnego przez uczniów oraz pracowników,
- wietrzenia sal lekcyjnych,
- zachowania dystansu społecznego,
- bieżącego zaopatrywania sanitariatów w środki higieniczne,
- bieżącego zaopatrywania w płyny do dezynfekcji rąk oraz powierzchni.

Pozostałe zagadnienia oceniane podczas kontroli:

- stan sanitarno – higieniczny oraz techniczny pomieszczeń,
- mikroklimat pomieszczeń,
- warunki higieniczne procesu nauczania (ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów, ocena rozkładów zajęć lekcyjnych, odpoczynki w czasie trwania przerw międzylekcyjnych, ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i pomocy szkolnych, zapewnienie dostępu do wody pitnej),
- warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
- prowadzenie dożywiania w szkołach,
- posiadanie przez szkoły substancji i preparatów chemicznych,
- standardy dostępności do urządzeń sanitarnych dla dzieci i młodzieży,
- przestrzeganie w placówkach zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Stan techniczny i sanitarny budynków

Z uwagi na zwiększoną liczbę kontroli w 2022 roku w stosunku do lat ubiegłych, w toku postępowania w 2022 roku, na 32 skontrolowane obiekty wydano 18 decyzji administracyjnych (w tym 6 zmieniających termin) oraz 18 decyzji opłatowych, z czego wyegzekwowano 5 decyzji, dzięki którym uzyskano poprawę warunków sanitarno-technicznych. Ponadto nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. na zły stan sanitarno – higieniczny sanitariatów uczniów oddziałów szkolnych oraz 2 sal lekcyjnych w jednej ze szkół podstawowych (w toku postępowania w 2021 roku wydano 1 decyzję przedłużającą oraz 1 decyzję opłatową, w 2020 r. wydano 7 decyzji administracyjnych oraz 2 decyzje opłatowe).

Placówki, w których stwierdzono budynki o złym stanie higieniczno - sanitarnym to: 3 przedszkola, 6 szkół podstawowych, 3 licea ogólnokształcące, 2 zespoły szkół, 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza, 1 specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia – 1 szkoła,
- sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży – 9 placówek,
- stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury- 2 placówki,
- warunków prowadzenia zajęć WF – 3 szkoły,
- pracowni komputerowych i innych pracowni zawodowych – 1 szkoła,
- badań do celów sanitarnych – 5 placówek,
- stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w pokojach mieszkalnych – 2 placówki,
- inne: braku bieżącej ciepłej wody przy umywalkach - 2,
- braku aktualnych badań jakości ciepłej wody w kierunku skażenia bakteriami Legionella - 2,
- złego stanu sanitarno – higieniczny pomieszczeń z natryskami – 1.

Mikroklimat pomieszczeń

Podczas kontroli higienicznych warunków pracy uczniów w sezonie grzewczym dokonano 137 pomiarów temperatury w 22 skontrolowanych placówkach (2021 r. - 40 pomiarów temperatury w 6 placówkach; 2020 r. – 2 pomiary/1 placówka). Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Oświetlenie

Na 25 skontrolowanych placówek oświatowych (6 przedszkoli, 19 szkół) stwierdzono, że: 21 posiadało wyniki pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia zgodne z Polską Normą (84 %), 3 placówki (1 szkoła podstawowa, 1 liceum, 1 zespół szkół) - tj. 12 % posiadały wyniki pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia niezgodne z Polską Normą. W 1 placówce (szkoła podstawowa) stwierdzono brak pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia (4 %).

W związku z oświetleniem niezgodnym z wymaganiami normy prowadzone jest postępowanie administracyjne.

Dla porównania w 2021 r. na 7 skontrolowanych placówek (3 przedszkola, 4 szkoły podstawowe) wszystkie posiadały wyniki pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia zgodne z Polską Normą, natomiast w 2020 r. na 4 skontrolowane placówki oświatowe

(1 przedszkole, 3 szkoły podstawowe) 4 placówki posiadały wyniki pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia zgodne z Polską Normą.

Warunki do utrzymania higieny

Zapewnienie odpowiednich warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania jest gwarancją utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz elementem profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych zwłaszcza w dobie epidemii.

Podczas przeprowadzonych w 2022 r. kontroli placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży odnotowano, że 32 skontrolowane placówki (100%) posiada podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego (2021 r. – 9 placówek, natomiast w 2020 r. – 5 placówek). Do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej/gminnej) podłączonych jest 20 placówek - 62,5 % (2021 r. – 8 placówek, 2020 r. -2 placówki), 8 - 25 % posiada zbiornik bezodpływowy (2021 r. -1 placówka, 2020 r. -3 placówki), natomiast 4 (12,5 %) posiada własną oczyszczalnię ścieków.

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano szczególną uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów. W większości skontrolowanych placówek (w 30 placówkach na 32 skontrolowane tj. 93,75 %) zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej tj. bieżącą ciepłą wodę, mydło w dozownikach, płyny do dezynfekcji rąk, ręczniki papierowe oraz papier toaletowy, jak również instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. Podczas kontroli przypomniano również o bezwzględnym obowiązku bieżącego zaopatrywania sanitariatów w środki czystości.

Tylko w 2 placówkach (6,25 %) nie zapewniono właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej (brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce w sanitariatach szkolnych – 1 szkoła podstawowa, 1 liceum). W 2021 r. oraz 2020 r. we wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny.

We wszystkich skontrolowanych placówkach (100 %) stwierdzono zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Higiena procesu nauczania i wychowania

Podczas kontroli w szkołach szczególną uwagę zwracano na tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych, w tym długość trwania przerw międzylekcyjnych oraz dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Warunki pracy ucznia (rozkład zajęć lekcyjnych, przerwy międzylekcyjne)

W ramach nadzoru nad higieną procesu nauczania podczas kontroli w trakcie nauki w szkołach oceniono rozkład zajęć lekcyjnych, uwzględniając odpowiednie rozłożenie przedmiotów pod względem trudności, równomierne obciążenie zajęciami w ciągu dnia.

Dokonano oceny tygodniowego rozkładu zajęć w 19 skontrolowanych placówkach w 169 oddziałach tj. w 13 szkołach podstawowych (120 oddziałach), 3 liceach ogólnokształcących (19 oddziałach) oraz 3 zespołach szkół (30 oddziałach). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2021 r. dokonano oceny tygodniowego rozkładu zajęć w 4 skontrolowanych placówkach w 75 oddziałach, natomiast w 2020 r. w 3 skontrolowanych placówkach w 37 oddziałach. Nieprawidłowości również nie stwierdzono.

We wszystkich skontrolowanych szkołach na terenie powiatu krasnostawskiego zajęcia odbywały się w systemie jednozmianowym.

Odpoczynek w czasie trwania przerw międzylekcyjnych

Liczba szkół (na 19 skontrolowanych w 2022 r.), które:

- zapewniły wszystkie przerwy 10 min. i przynajmniej 1 przerwę dłuższą – 14 (73,68 %),
- zapewniły przerwy krótsze niż 10 min., ale zapewniają co najmniej 1 przerwę 15-20 min. - 4 (21,05 %),
- zapewniły przerwy krótsze niż 10 min. - 1 (5,26 %),
- umożliwiały uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu – 16 (84,21 %).

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych

W 2022 roku oceniono dostosowanie mebli do wysokości podkolanowej uczniów i przedszkolaków w 18 placówkach/91 oddziałach /na 1255 stanowiskach tj.

- **przedszkola** (4 placówki/16 oddziałów/291 stanowisk),
- **szkoły podstawowe** (13 placówek/70 oddziałów/924 stanowiska),
- **zespoły szkół** (1 placówka/5 oddziałów/40 stanowisk).

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2021 r. oceniono dostosowanie mebli do wysokości podkolanowej uczniów i przedszkolaków w 1 placówce/24 oddziałach /na 392 stanowiskach. Nieprawidłowości w tym zakresie również nie stwierdzono. W 2020 r. nie przeprowadzono dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i pomocy szkolnych

W związku ze zbyt dużym obciążeniem uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, zgodnie z przepisami w każdej szkole na terenie powiatu krasnostawskiego zapewniono miejsce na pozostawienie części podręczników i pomocy szkolnych. W 9 skontrolowanych szkołach wymóg ten jest realizowany w postaci indywidualnych szafek lub szuflad w salach lekcyjnych (2021 r. 4 szkoły – 100 % skontrolowanych; 2020 r. - 3 szkoły – 100 % skontrolowanych), natomiast w 10 szkołach w postaci indywidualnych szafek w szatni. Niestety posiadanie tych miejsc w dalszym ciągu nie rozwiązuje problemu przeciążonych tornistrów. Często uczniowie nie korzystają z możliwości pozostawienia podręczników w szkołach, gdyż mają obowiązek przygotować się w domu na kolejny dzień zajęć.

Zapewnienie dostępu do wody pitnej (źródła/poidła/woda w dzbankach)

W 2022 r. na terenie powiatu krasnostawskiego żadna ze szkół nie zapewniła uczniom dostępu do wody pitnej (w 2021 r. oraz 2020 r. również żadna ze szkół nie zapewniła uczniom dostępu do wody pitnej).

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

W 2022 r. przeprowadzono ważenie tornistrów w 3 szkołach. Badaniem objęto 22 oddziały, a 242 uczniów, gdzie stwierdzono, że:

- waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia - 105 uczniów,
- waga tornistra szkolnego w zakresie 10-15% masy ciała ucznia - 107 uczniów,
- waga tornistra szkolnego wynosiła >15% masy ciała ucznia – 30 uczniów.

W 2021 r. oraz 2020 r. nie przeprowadzono ważenia tornistrów w szkołach.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Podczas prowadzonego nadzoru nad szkołami dokonano oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, gdzie stwierdzono, że wszystkie skontrolowane szkoły posiadają odpowiednią infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Na 19 skontrolowanych szkół w 2022 roku:

- 2 posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem (10,52 %),
- 5 posiada salę gimnastyczną z boiskiem (26,31 %),
- 10 posiada salę rekreacyjno-zastępczą z boiskiem (52,63%),
- 1 posiada tylko salę gimnastyczną (5,26 %),
 - 1 posiada tylko salę rekreacyjno-zastępczą (5,26 %)

Na 19 skontrolowanych szkół żadna nie posiada basenu.

Na 4 skontrolowane szkoły w 2021 roku:

- 3 posiadają salę gimnastyczną z boiskiem,
- 1 posiada salę rekreacyjno-zastępczą z boiskiem.

Na 3 skontrolowane szkoły w 2020 r.:

- 1 posiada salę gimnastyczną,
- 2 posiadają salę rekreacyjno-zastępczą,
- 3 posiadają boisko.

Szkoły skontrolowane zarówno w 2021 r., jak i 2020 r. nie posiadają basenu.

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami oraz opieki stomatologicznej

Spośród 19 skontrolowanych szkół tylko 4 posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej (21,05 %). W 12 szkołach (63,15 %) profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewniono w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki, natomiast w 3 szkołach (15,78 %) profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami świadczona jest poza terenem placówki.

W 2021 r. spośród 4 szkół skontrolowanych 2 posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej (50 %) oraz 2 profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewniają w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (50 %).

W 2020 r. spośród 3 szkół skontrolowanych 1 posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej (33,33%), natomiast 2 profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewniają w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (66,66 %).

Spółród 19 skontrolowanych szkół żadna placówka nie posiada na swoim terenie gabinetu stomatologicznego, w 1 szkole (5,26 %) miejscem świadczenia opieki stomatologicznej jest dentobus, natomiast 2 placówki (10,52 %) korzystają z gabinetów stomatologicznych zlokalizowanych poza terenem szkoły (2021 r. – na 4 skontrolowane szkoły/0 gabinetów stomatologicznych; 2020 r. - na 3 skontrolowane szkoły/0 gabinetów stomatologicznych).

Dożywianie uczniów

W 2022 roku na terenie powiatu krasnostawskiego dożywianie prowadzono w 14 skontrolowanych szkołach (73,68 %), w tym obiady pełne wydawane były w 5 szkołach (26,31 %), natomiast posiłki jednodaniowe w 9 szkołach (47,36 %). W żadnej ze skontrolowanych szkół nie organizowano śniadań ani nie podawano napoju. Ogółem z dożywiania w 14 szkołach skorzystało 879 uczniów (pełne obiady - 429, posiłek jednodaniowy - 450). Z posiłków dofinansowanych skorzystało 254 uczniów.

W 2021 roku prowadzono dożywianie w 3 skontrolowanych szkołach, w tym obiady pełne wydawane były w 2 szkołach, natomiast posiłki jednodaniowe w 1 szkole. Ogółem z dożywiania w 3 szkołach skorzystało 389 uczniów (pełne obiady – 195, posiłek jednodaniowy – 194). Z posiłków dofinansowanych skorzystało 67 uczniów.

W 2020 roku prowadzono dożywianie w 3 skontrolowanych szkołach (posiłki jednodaniowe). Ogółem z dożywiania w 3 szkołach skorzystało 480 uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 80 uczniów.

Posiadanie przez szkoły substancji i preparatów chemicznych

Na 19 skontrolowanych szkół w 2022 r. tylko 8 posiadało substancje chemiczne i ich mieszaniny, z czego 7 szkół (5 szkół podstawowych, 2 licea i 1 zespół szkół) posiadały znaczną część przeterminowanych substancji i preparatów chemicznych. Dyrektorzy szkół zobowiązali się na piśmie, że prześlą substancje i preparaty chemiczne do utylizacji.

W 2021 r. na 4 skontrolowane szkoły żadna nie posiadała substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2020 r. na 3 skontrolowane szkoły tylko 1 posiadała substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W ramach nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży w 2022 roku łącznie przeprowadzono 6 kontroli podczas wypoczynku letniego (2021 r. - 15 kontroli; 2020 r. – 2 kontrole) oraz 2 kontrole podczas wypoczynku zimowego (2021 r. – brak kontroli; 2020 r. – 2 kontrole). Dodatkowo w 2022 r. przeprowadzono 2 kontrole kwalifikacyjne przed rozpoczęciem wypoczynku letniego.

Wypoczynek letni:

Z wypoczynku letniego w formie wyjazdowej skorzystało 84 uczestników (2021 r. - 65 uczestników; 2020 r. -0). Przeprowadzono 3 kontrole (2021 r. -3 kontrole; 2020 r. -0). Nie stwierdzono nieprawidłowości podczas kontroli wypoczynku.

Z wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania skorzystało 32 dzieci i młodzieży (2021 r. - 60 dzieci i młodzieży; 2020 r. - 46 dzieci). Przeprowadzono 3 kontrole (2021 r.- 6 kontroli; 2020 r. – 2 kontrole). Nie stwierdzono nieprawidłowości podczas kontroli wypoczynku.

W 2022 roku w 6 placówkach wypoczynku letniego zorganizowanego na terenie powiatu krasnostawskiego wypoczywało łącznie 116 uczestników wypoczynku.

Wypoczynek zimowy:

Z wypoczynku zimowego w formie wyjazdowej skorzystało 34 uczestników (2021 r. -0, 2020 r. – 44 uczestników). Przeprowadzono 1 kontrolę (2021 r. – 0, 2020 r. – 1). Nie stwierdzono nieprawidłowości podczas kontroli wypoczynku.

Z wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania skorzystało 28 dzieci i młodzieży (2021 r. -0, 2020 r. – 41 uczestników). Przeprowadzono 1 kontrolę (2021 r. -0, 2020 r. – 2 kontrole). Nie stwierdzono nieprawidłowości podczas kontroli wypoczynku.

W 2022 roku w 2 placówkach wypoczynku zimowego zorganizowanego na terenie powiatu krasnostawskiego wypoczywało łącznie 62 uczestników wypoczynku.

Podczas kontroli wypoczynku zwracano szczególną uwagę na bezpieczeństwo i higienę wypoczywających dzieci i młodzieży, przekazywano informacje na temat prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk.

Kontrole prowadzone w placówkach wypoczynku wykazały, że organizatorzy zadbali o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczestników. Stwierdzono, że wszystkie placówki zapewniły właściwe warunki pobytu dla uczestników. Podczas wypoczynku nie odnotowano zatruć, zachorowań, wypadków, urazów wśród uczestników wypoczynku.

Przestrzeżenie zakazu palenia w placówkach nauczania i wychowania

Podczas przeprowadzonych kontroli w placówkach oświatowo – wychowawczych stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki realizują przepisy Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W placówkach przestrzegany jest całkowity zakaz palenia tytoniu o czym informują stosowne oznaczenia słowno – graficzne umieszczone w widocznych miejscach. We wszystkich skontrolowanych placówkach w 2021 r. oraz 2020 r. również przestrzegano zakazu palenia tytoniu.

Opinie dotyczące zawieszenia zajęć w placówkach oświatowych

Liczba wniosków otrzymanych dot. wydania opinii odnośnie zawieszenia zajęć – 96 (2021 r. -141, 2020 r. -21).

Liczba wniosków dyrektorów szkół o wydanie opinii w związku z kształceniem

hybrydowym/zdalnym; w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów /całej szkoły - 84 (2021 r. -121, 2020 r. -9).

Liczba wniosków dyrektorów przedszkoli o wydanie opinii w związku z kształceniem hybrydowym/zdalnym; w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów/całego przedszkola – 10 (2021 r. -16, 2020 r. - 12).

Liczba wniosków dyrektorów żłobka w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów/całego żłobka – 1 (2021 r. -3, 2020 r. - 0).

Liczba wniosków dyrektorów innych placówek (specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy) w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów/całej placówki – 1 (2021 r. -0, 2020 r. - 0)

Liczba wniosków dyrektorów innych placówek pracy pozaszkolnej w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów/całej placówki – 0 (2021 r. -1, 2020 r. -0).

Opinie dotyczące zawieszenia i zamknięcia placówek oświatowych wydane w 2022 r. łącznie wydano 96 opinii (w tym 96 pozytywnych, 0 negatywnych) /w 2021 r. 141 opinii (w tym 141 pozytywnych, 0 negatywnych) /w 2020 r. łącznie wydano 21 opinii (w tym 20 pozytywnych, 1 negatywna).

Liczba pozytywnych opinii wydanych przez PPIS w Krasnymstawie dla szkół w powiecie krasnostawskim: 84 opinii/2021 r. - 121 opinii/2020 r. – 8 opinii.

Liczba pozytywnych opinii wydanych przez PPIS w Krasnymstawie dla placówek przedszkolnych w powiecie krasnostawskim: 10 opinii/2021 r. -16 opinii, 2020 r. -12 opinii).

Liczba pozytywnych opinii wydanych przez PPIS w Krasnymstawie dla żłobka w powiecie krasnostawskim: 1 opinia/2021 r. -3 opinie/2020 r. -0 opinii.

Liczba pozytywnych opinii wydanych przez PPIS w Krasnymstawie dla innej placówki (specjalny ośrodek szkolno - wychowawczy) w powiecie krasnostawskim: 1 opinia/2021 r. - 0/2020 r. -0.

Liczba wniosków dyrektorów innych placówek pracy pozaszkolnej w związku z zawieszeniem zajęć oddziału/oddziałów/całej placówki – 0 /2021 r. -1/2020 r. -0.

W 2020 r. PPIS w Krasnymstawie wydał 1 negatywną opinię dla szkoły w powiecie krasnostawskim (dotyczyła zamknięcia całej placówki szkolnej, brak przesłanek epidemiologicznych).

Pisma do placówek oświatowo – wychowawczych/organów prowadzących

- Wystosowano pismo dotyczące „Wytycznych zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych” (szkoły).

- Wystosowano pismo dotyczące „Wytycznych przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31.03.2022 r. dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3” (przedszkola, oddziały przedszkolne, instytucje opieki nad dziećmi do lat 3)

- Wystosowano pismo dot. oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych (3 szkoły podstawowe).

- Wystosowano pismo dotyczące przeprowadzonych kontroli sanitarnych (2 organy prowadzące).

Krótkie podsumowanie – wnioski

1. W 2022 roku przeprowadzono 32 kontrole sanitarne placówek (100% zaplanowanych).
2. Na 32 skontrolowane placówki w 2022 roku tylko w 2 (6,25%) stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej (brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w sanitariatach).
3. We wszystkich skontrolowanych placówkach, w pomieszczeniach, w których prowadzono zajęcia, zapewniono temperaturę powietrza zgodną z obowiązującymi przepisami.
4. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych.
5. We wszystkich skontrolowanych placówkach oświatowych, w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewnione były środki do utrzymania higieny osobistej.
6. Tylko w 1 placówce/32 skontrolowane stwierdzono zły stan sanitarno – higieniczny pomieszczeń.
Istotnym problemem w placówkach oświatowych jest brak gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej. Tylko 4 szkoły (21,05 %) na 19 skontrolowanych w 2022 r. posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W 2021 r. spośród 4 szkół skontrolowanych 2 posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej (50 %) oraz 2 profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewniają w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (50 %). W 2020 r. spośród 3 szkół skontrolowanych 1 posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej (33,33%), natomiast 2 profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami zapewniają w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (66,66 %).
7. Istotnym problemem jest również brak gabinetów stomatologicznych w szkołach. Spośród skontrolowanych szkół żadna nie posiadała na swoim terenie gabinetu stomatologicznego.